

Sekretariatet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

STHI@sm.dk + p-boern@sm.dk

DATO: 3. oktober 2018
SAGSNR.: 2018 - 2232
ID NR.: 548567

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn

Ved e-mail af 5. september 2018 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Lovforslagets § 2, nr. 7, indebærer en udvidet mulighed for, at personalet på visse institutioner kan anvende fysisk magt over for børn og unge. Det vil således fremover være lovligt at anvende fysisk magt over for børn og unge, der begår en grovere overtrædelse af institutionens husorden, hvis magtanvendelsen er nødvendig for at bringe overtrædelsen til ophør.

Det fremgår af lovforslaget, at det er lederen af institutionen, der fastsætter husordenen. Børne- og socialministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om indholdet af husordenen. Ifølge bemærkningerne skal denne bemyndigelse udnyttes til at fastsætte nærmere regler om bl.a. retningsgivende tidspunkter for vækning og sengetid i hverdagene og i weekenden, mødepligt til undervisning og andre aktiviteter, god adfærd på fællesarealerne, ro på værelserne i aften- og nattetimerne, forbud mod indtagelse og besiddelse af alkohol og euforiserende stoffer, rygeforbud, besiddelse og brug af mobiltelefoner.

Herudover kan lederen for den enkelte institution fastsætte husregler, som vedrører lokale og individuelle hensyn.

Det er Advokatrådets opfattelse, at udvidelsen af reglerne om fysisk magtanvendelse er retssikkerhedsmæssig betænkelig. Således betyder ændringen, at overtrædelsen af en række – meget forskelligartede – husordensregler kan hjemle brugen af fysisk magt over for børn og unge afhængigt af, hvordan den enkelte institution fortolker regelsættet, herunder hvornår institutionen anser en tilsidesættelse for at være grov. Således vil fysisk magtanvendelse være lovlig, uanset hvilken tilsidesættelse af husordenen der er tale om - f.eks. en overtrædelse af rygeforbuddet eller overtrædelse af retningslinjer for vækning og sengetid. Hertil kommer, at institutionens leder kan fastsætte yderligere regler i husordenen. Det kunne f.eks. regler om spisetider, som derved kan håndhæves ved fysisk magtanvendelse. Ovenstående rejser spørgsmål

om, hvorvidt der med den foreslåede ændring altid vil være proportionalitet mellem overtrædelsen af husordenen og anvendelsen af fysisk magt.

Endvidere fremgår det af lovforslagets bemærkninger, at der ikke er noget krav om, at husordener skal være nedskrevne, kun at de "bør" være det. Hvis husordenen skal danne grundlag for fysisk magtanvendelse over for børn og unge må det kræves, at husordenen er nedskrevet, kendt for alle og at reglerne deri er beskrevet så præcist, at børnene og de unge kender deres retsstilling.

Lovforslaget indeholder endvidere en række andre ændringer, som medfører indgreb i børnenes og de unges privatliv, herunder udvidet mulighed for kropsvisitering, konstant videoovervågning af fællesarealer og begrænsninger i adgangen til ekstern kommunikation.

Advokatrådet savner i lovforslagets bemærkninger en redegørelse for, hvordan disse indgreb, hver for sig og tilsammen, opfylder Danmarks internationale forpligtelser, herunder i relation til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Børnekonventionen.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Ankestyrelsens svar på høring om lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn.

1. oktober 2018

J.nr. 18-54699

Ankestyrelsen bemærker følgende:

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Bemærkninger til afsnit 2.2.1

På side 17 i lovforslaget står der under beskrivelsen af gældende ret, at socialtilsynet skal træffe afgørelse om skærpet tilsyn, hvis forholdene på det enkelte anbringelsessted tilsiger det. Videre står der, at der samtidig skal udstedes et påbud med henblik på, at anbringelsesstedet som betingelse for fortsat godkendelse inden for en tre måneders frist skal rette op på de omfattede forhold, jf. § 8 i lov om socialtilsyn. Vi bemærker hertil, at der ikke altid vil være en frist på tre måneder. Det følger af § 8, stk. 1, i lov om socialtilsyn, at socialtilsynet kan træffe afgørelse om skærpet tilsyn for en periode på højst 3 måneder ad gangen. I forhold til påbud skal socialtilsynet fastsætte en frist for et påbuds overholdelse.

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Bemærkninger til afsnit 2.2.2.3 og til § 2, nr. 1

På side 22 og 73 i lovforslaget står der, at socialtilsynene, som led i deres driftsorienterede tilsyn, fører tilsyn med anvendelse af reglerne om voksenansvar. Der står videre, at socialtilsynet herunder vil påse, at husordenerne overholder de obligatoriske krav, og at der er den nødvendige ensartethed institutionerne imellem. Vi bemærker hertil, at socialtilsynene fører tilsyn med, om tilbuddene har den fornødne kvalitet til at være godkendt. Som led i dette tilsyn fører socialtilsynet også tilsyn med, om reglerne i lov om voksenansvar overholdes. Socialtilsynene kan dog ikke pålægge tilbuddene at være ensartet i videre omfang, end hvad der følger af lovgivningen.

Bemærkninger til § 2, nr. 11 - § 16a

På side 80-83 beskrives visse regler i tv-overvågningsloven og databeskyttelsesforordningen. Øverst på side 83 står der, at administrationen af den obligatoriske tv-overvågning af indendørs fællesarealer vil indgå i socialtilsynets løbende tilsyn med institutionerne og deres anvendelse af reglerne i lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge. Vi bemærker hertil, at der er flere tilsyn, der fører tilsyn med de forskellige tilbud. Hvert tilsyn har sine specielle opgaver og kompetencer, og socialtilsynets tilsyn skal tilrettelægges, så det så vidt mulig ikke overlapper med andre tilsyn. Vi henviser til Ankestyrelsens principafgørelse 12-18, hvoraf det blandt andet fremgår, at *"De almindelige regler for videoovervågning findes i persondataloven og tv-overvågningsloven, som hører under Datatilsynet og politiet. Socialtilsynet kan påse, om der videoovervåges uden beboernes samtykke, da det vil være udtryk for ulovlig magtanvendelse"*. Vi foreslår derfor, at snitfladerne mellem de forskellige tilsyn præciseres, så det tydeliggøres, hvad socialtilsynet skal føre tilsyn med.

Ankestyrelsen har ingen bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 25. Til lovforslagets § 2, nr. 6 bemærkes det, at Ankestyrelsen modtager et begrænset antal klagesager efter voksenansvarslovens § 23, stk. 2, og det forventes ikke at ændre sig væsentligt ved indførelsen af den foreslåede bestemmelse i § 4a.

Venlig hilsen

Margrethe Sanning

Dato: 01-10-2018
Deres ref.:
Vor ref.: ORG 2018-05188
Sagsbehandler: Simon Østergaard Lauridsen

BUPL's samlede høringssvar vedr. lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og forslag til lov om ændring af lov om social service.

BUPL takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

BUPL bakker grundlæggende op, om regeringens intention om at hjælpe børn og unge ud af risikozonen for at få en kriminel løbebane. Dette lovforslag er dog på ingen måde vejen, hverken etisk eller fagligt.

BUPL vil påpege, at målgruppen fortsat er børn og unge, og derfor skal indsatserne i lovforslaget afspejle, at det ikke er voksne kriminelle, men børn og unge der er kommet i uheldige løbebaner. I udgangspunktet har de alle muligheder for at komme på rette spor. Der er behov for at vise dem, at der er positive forventninger, frem for at skabe selvopfyldende profetier om fastholdelse i kriminalitet.

Det er derfor beklageligt, at man stempler børn helt ned til 10 år som værende på vej mod en kriminel løbebane – og at dette kan gøres blot på baggrund af en mistanke. Vi ved, at en sådan stempling, ikke er med til at mindske kriminalitetsrisikoen for et barn eller en ung – tværtimod.

Det er positivt, at der tænkes i målrettede individuelle indsatser, og hvis disse planlægges af fagpersoner på området, kan de potentielt forbedre mulighederne for børn og unge der er på vej i en forkert retning. Dog er lovforslaget yderst bekymrende i dets anskuelse af børn og unge, og hvad de har brug for. Der er ikke tale om forebyggende indsatser, men derimod bagudrettede "straffe". Med etableringen af en ungelavalder og et Ungdomskriminalitetsnævn er der tale om en de facto sænkelse af den kriminelle lavalder. Med de muligheder nævnet har er faktum, at det kommer til at minde om en regulær domstol.

BUPL's generelle kommentar

- Vi er stærkt bekymrede for, om man ved at indføre et ungdomskriminalitetsnævn de facto sænker den kriminelle lavalder.
- Vi er bekymrede over risikoen for, at der med forslaget skabes et skel mellem det sociale system og ungdomskriminalitetsnævnet.
- Vi mener det er direkte uetisk ikke at sikre børn og unges retssikkerhed bedre. Særligt de 10-14 årige er uden egentlig retsgaranti.
- Den tidlige forebyggende indsats er på den måde, det er beskrevet i lovforslaget, hverken en tidlig eller forebyggende indsats.
- Det undrer os at, hverken skole eller fritidsinstitutioner er direkte inddraget i løsningen af problemerne for barnet eller den unge, da det er veldokumenteret, at tilknytning til skole og positive fællesskaber er en beskyttelsesfaktor for børn og unge mod kriminalitet.

BUPL foreslår derfor:

- Nævnet bør forankres i den kommunale socialforvaltning og nævnets sammensætning bør afspejle en socialfaglig og pædagogisk kompetence, som ikke er til stede i hverken politi eller domstole.

- Ved ungdomskriminalitetsnævnets behandling af sager bør der altid være en børne/unge sagkyndig til stede – på lige fod med de øvrige i nævnet. Dette gælder for hele 10-17 års spekteret
- De forebyggende instanser i lovforslaget er ikke forebyggende med ren "straf". Der bør fokuseres langt mere på at forebygge børn og unges vej mod en kriminel løbebane.
- Lovforslagets indsatser mod børn og unge skal i langt højere grad være inddragende både af det enkelte barn/ den unge og af familien.

Konkret til initiativerne:

- 1. Den tidlige forebyggende indsats** (Side 52 - Lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn)

Vi finder det beklageligt, at den såkaldt tidlige indsats ikke har fokus på at inddrage udsatte børn og unges familier, skole eller fritidsinstitutioner, og finder det ligeledes beklageligt, at der ikke tænkes i en endnu tidligere indsats.

Lovforslagets lægger op til tidlig forebyggende indsats fx kan være øget brug af forældre pålæg, som straffer familierne uden at mindske risikoen for, at den unge begår ny kriminalitet.

BUPL ser gerne, at lovforslaget i langt højere grad forholder sig til, hvordan en mere effektiv og tidlig forebyggende indsats kan sikre, at børn og unge i udsatte familier i højere grad støttes i at bryde denne negative sociale arv, så risikoen for at de havner i kriminalitet mindskes.

Lovforslaget bør fokusere på, at en tidlig forebyggende indsats skal forebygge kriminalitet og ikke være en indsats der kommer efter en kriminel handling. En tidlig og effektiv indsats er derfor en målrettet indsats over for sårbare og udsatte familier, som støtter forældrene og forbedrer deres muligheder for at give deres børn de rammer, som gør at børnene ikke ender i kriminalitet.

Det er ligeledes veldokumenteret, at positive fællesskaber fx i fritidstilbud og tilknytning til skolen forebygger kriminalitet. Det er derfor afgørende at inddrage barnets/den unges skole/uddannelse/fritidsinstitution i problemløsningen.

Der kan med fordel søges inspiration i BUPL's udspil om tidlig indsats, samt i BUPL's fritidsudspil.

<https://bupl.dk/bupl-mener/tidlig-indsats/> (Tidlig indsats)

<https://bupl.dk/bupl-mener/fritidsomraadet/> (Fritidsudspil)

- 2. Straksreaktion og forbedringsforløb** (side 3 - Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)
BUPL er som udgangspunkt positive overfor hurtige reaktioner, men det essentielt, at disse indsatser bemannes uddannet personale, med kompetencer der passer specifikt til indsatsen og at der efterfølgende følges op på disse indsatser.
Straksreaktion eller forbedringsforløb bør bruges med varsomhed, idet de kan have stigmatisering til følge, og ikke i sig selv er med til at bringe barnet eller den unge ud af kriminalitet – tværtimod.

- 3. Forældreplæg** (side 85 - Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)
I forbindelse med øget brug af forældreplæg, vil vi advokere for, at der ikke anvendes yderligere økonomiske plæg, såfremt det indledende plæg ikke efterleves. Derimod skal den sociale indsats rykkes tættere på familien for at opspore de udfordringer, forældrene har. Ofte har forældrene brug for hjælp og ikke plæg.

- 4. Forebyggelsesenheder i politikredsene** (side 52 - Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)
Vi finder det positivt, at der etableres forebyggelsesenheder i alle politikredse. Et krav om forebyggelsesenheder alle steder vil medføre at en større gruppe af børn og unge vil blive hjulpet. Nyere undersøgelser og forskning viser, at forebyggelsesenheder med politi, pædagoger, socialrådgiver ol. Har en positiv effekt i forhold til forebyggelse af kriminalitet.
Der kan med fordel søges inspiration i BUPL's Ungeudspil.
<https://bupl.dk/bupl-mener/ungeudspil/> (Ungeudspil)

Venlig hilsen
Lars Søgaard Jensen

Børnerådet

Børne- og Socialministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København

02.10.2018
J.nr. 3.7.27/amc

Generelt

Børnerådet er særdeles bekymret over de foreslåede stramninger på de sikrede institutioner m.fl., som rammer de anbragte børn og unge. Tiltagene går på flere punkter imod de anbefalinger, som Magtanvendelsesudvalget brugte grundige overvejelser på at tilvejebringe, herunder ved at høre børnene og de unge: <https://www.ft.dk/samling/20141/almindel/reu/bilag/275/1523348.pdf>

Børnerådet er uforstående over for tiltagene, som risikerer at medvirke til øget stigmatisering og øge børnenes/de unges oplevelse af at være frihedsberøvet i en grad, der minder om et fængselsophold. Det er efter Børnerådets opfattelse absolut ikke befordrende for bekæmpelsen af ungdomskriminalitet.

Endvidere er det Børnerådet uforståeligt, at Børnekonventionens principper og regler tilsyneladende ikke indgår i overvejelserne og derfor ikke nævnes i materialet et eneste sted.

En effektiv forebyggende indsats bygger på en tidlig indsats, men det ses ikke i dette forslag, hvor der sættes ind reaktivt og med øget overvågning og kontrol fremfor med pædagogiske indsatser.

Børnerådet vil fraråde, at så mange af forslagene dækker alt fra delvist lukkede til sikrede institutioner. Institutionerne er vidt forskellige i lukkethed og i forhold til restriktioner for børnene/de unge. Man risikerer derfor med disse generelle tiltag at ramme helt ved siden af visse af institutionerne. Styrken ved de forskellige typer institutioner er jo netop, at de kan ramme det enkelte barns problematikker og behov. Herunder anvender blandt andre de sikrede institutioner på nuværende tidspunkt ofte Børn- og ungeudvalgets afgørelse om telefonkontrol, da der for de anbragte her er helt særlige sikkerhedshensyn at overholde.

Særligt

Pligt til at lave husorden

Indførelsen af pligt til at lave en husorden på delvist lukkede, sikrede institutioner m.fl. kan være positiv. De fleste steder må formodes at have en sådan allerede. Børnerådet er dog bekymret for, hvis der fastsættes krav om reglerne fra centralt hold, sådan som det foreslås i § 5,

Børnerådet

stk. 5. En husorden skal til enhver tid tilpasses anbringelsesstedets individuelle forhold, herunder de anbragte børn og unges behov, fremfor at være styret af politiske motiver.

Tilrettevisning af barnet eller den unge, når husordenen overtrædes, i form af konsekvenser som fratagelse af mobiltelefon mv. er netop de ting, som de anbragte unge i Børnerådets anbringelsesundersøgelse fra 2012 udtrykte frustration og bekymring omkring, fordi de pålagte restriktioner ofte ikke stod mål med forseelsen. Det kan opleves særdeles voldsomt at få frataget sin telefon, som er eneste kontakt til omverdenen. Det er derfor helt afgørende, at proportionalitetsprincippet fremhæves i den forbindelse.

Nedsættelse og fratagelse af lommepenge

Børn og unge anbragt på delvist lukkede institutioner m.fl. kan få frataget eller delvist blive trukket i lommepengene i en tidsafgrænset periode, hvis de gentagne gange eller groft har overtrådt ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn i husordenen. Dermed trækkes der i det eneste rådighedsbeløb, de har til at dække deres basale behov. Anbragte børn og unge på disse institutioner lider ofte under nedsat kognitiv funktionsevne, opmærksomhedsforstyrrelser ol., som reducerer deres evne til at udtrykke sig. Oftest vil frustrationer og utryghed, særligt i starten af anbringelsen, komme til udtryk gennem regelbrud og udadreagerende adfærd. Dette bør mødes af kompetent personale med pædagogiske virkemidler og konfliktnedtrappende adfærd frem for straf.

Brug af magt

Muligheden for brug af magt på alle døgnanbringelsessteder, både sikrede institutioner såvel som opholdssteder og almindelige døgninstitutioner, hvis barnet udøver chikane, bekymrer Børnerådet. Barnets personlige ukrænkelige frihed skal til enhver tid respekteres, og brugen af magt skal begrænses, herunder skal pædagogiske værktøjer altid prøves først. Det at larme, mens der spises på institutionen og på den måde chikanere, berettiger fx ikke til en magtanvendelse, da proportionalitetsprincippet, som er et af nøgleprincipperne bag reglerne om magtanvendelse, ikke er opfyldt. Udgangspunktet om, at brug af magt skal undgås, er heller ikke overholdt, hvis personalet må anvende magt over for et barn eller en ung, der larmer eller på anden måde chikanerer. Hvis et barn eller en ung chikaneres, vil der udelukkende kunne anvendes magt, hvis barnet/den unge er til fare for sig selv eller andre. Dette er uændret, fremgår det af bemærkningerne, og det undrer derfor, hvorfor lovgiver mener, der er behov for at tilføje netop chikanebegrebet, som heller ikke ifølge Magtanvendelsesudvalget, berettigede magtanvendelse.

Begrænsning af adgangen til ekstern kommunikation.

Det bliver nu en pligt for lederen på delvis lukkede institutioner m.fl., særligt at fastsætte regler, der begrænser de anbragte børn og unges adgang til telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation, herunder på eget værelse. Når barnet/den unge henvises til fællesrum for at foretage opkald, og dette fællesrum med lovforslaget er videoovervåget, kan indgrebet sidestilles med telefonkontrol. Børnerådet mener derfor, det er en omgåelse af reglerne for brev- og telefonkontrol, og bestemmelsen bør derfor ændres.

Børnerådet

Igen bør det huskes, at der er meget stor forskel på for eksempel delvis lukkede institutioner og sikrede institutioner. På de delvis lukkede er der på nuværende tidspunkt som oftest ikke behov for brev- og besøgskontrol. Børnerådet mener ikke, det bør ændres, når behovet ikke er til stede.

Anbragte børn og unge bør som udgangspunkt (ikke undtagelsesvist) have mulighed for at tale privat med forældre og netværk og til at udtrykke sig frit, uden at andre beboere eller personale overhører samtalen. Når andre overhører samtalen, kan det endvidere blive til genstand for konflikter.

Udvidelse af adgangen til kropsvisitation

Børnerådet er uenigt i forslaget om at udvide adgangen til kropsvisitation på sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger. Udvidelsen betyder, at personalet kan kræve, at barnet eller den unge tager tøjet af, og at personalet kan kropsvisitere på kroppens overflader samt gennemse tøjet. Når tøjet er taget af, forstår Børnerådet ikke, hvorfor der skal kropsvisiteres. Forslaget er ganske enkelt ikke proportionelt i forhold til, hvad der ønskes opnået. I forbindelse med Magtanvendelsesudvalgets arbejde blev en udvidelse frarådet, da det ikke sås nødvendigt, fordi pædagogiske metoder kan og bør anvendes i stedet. Børnerådet mener, at udvidelsen er endnu et indgreb i den personlige frihed.

Pligt til overvågning

Der indføres med forslaget pligt til overvågning på fællesarealer på delvist lukkede og sikrede institutioner m.fl. Der er ikke evidens for at videoovervågning øger sikkerheden på institutionerne. Overvågning øger til gengæld institutionernes lighed med et fængsel.

Opsætning af døralarmer

På de delvist lukkede og sikrede institutioner m.fl. indføres der pligt til at opsætte døralarmer på børnenes/de unges værelser. Alarmerne registrerer, når nogen går ind og ud ad dørene, og adviserer personalet om, at døren er åbnet. Det er op til lederen at beslutte, hvornår døralarmerne skal anvendes med henvisning til sikkerhedshensyn eller for at sikre overholdelse af ordensbestemmelserne. Efter Børnerådets vurdering vil de rette pædagogiske kompetencer og normeringer overflødig gøre døralarmer. Vi stiller os derfor undrende over for forslaget, som udelukkende bidrager til en instrumentalisering, der øger institutionens lighed med et fængsel for voksne.

Pligt til at anmelde trusler

Personalet på de lukkede og sikrede institutioner m.fl. får pligt til at anmelde vold og trusler, både mellem de anbragte og over for personalet. En trussel i en ophidset situation kan dermed få uoverskuelige konsekvenser for børn helt ned til 10 år, som i forvejen befinder sig i en meget presset situation, under uvante rammer, langt fra familie og venner. Børnerådet mener, at et kompetent personale bør være og er i stand til at vægte situationen og vurdere, hvorvidt truslen er reel. Personalet bør derfor gives mulighed for at vurdere, hvorvidt det gavner med en politianmeldelse. Herunder hvis barnet eller den unge har et lavt intelligensniveau og ikke evner at udtrykke sig på anden måde.

Børnerådet

Indførelsen af pligt til at anmelde virker ikke proportional, hvis ønsket er at forebygge vold og trusler.

Forudgående børnefaglig undersøgelse ifm. ungepålæg fjernes

Med lovforslaget kan den børnefaglige undersøgelse blot iværksættes løbende og skal ikke være afsluttet, før ungepålæg tildes. Dermed kan børne- og ungepålæg tildes meget hurtigt og uden tilstrækkelig faglig begrundelse. Børnerådet vil fraråde dette, da det øger risikoen for u hensigtsmæssige ungepålæg, som er tildelt på et forkert grundlag.

Afsluttende

Børnerådet er bekymret for de ovenstående stramninger, som så tydeligt er inspireret af fængsler for voksne. Sikrede institutioner bør ikke være fængselslignende, men derimod baseret på evidens samt begrundet af ønsket om at sikre børnene og de unges trivsel og udvikling. Børn bør ses som det, de er: børn og ikke kriminelle.

Med venlig hilsen

Per Larsen
Formand for Børnerådet

Lisbeth Sjørup
Sekretariatschef

Børne-og Socialministeriet
Kontor for udsatte børn
Holmens Kanal 22
1060 København K

Børns Vilkår
Trekronergade 126 F
DK – 2500 Valby

M +45 3555 5559
@ bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

2. oktober 2018

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte udkast. Vi bakker op om ønsket om at tage bedre hånd om de kriminalitetstruede børn og unge. Ud fra både et forebyggelses- og et samfundsøkonomisk perspektiv er der potentiale i at fokusere særligt på den gruppe unge. Henset til det yderst komplekse emne og væsentligheden af området generelt, er høringsfristen imidlertid urimeligt kort.

Generelt

Børns Vilkår havde gerne set, at man både ifm. de politiske overvejelser forud for aftalen af 29. juni 2018, samt direkte ifm. både nærværende lovforslag, samt hovedforslaget og bemærkningerne hertil havde forholdt sig til Børnekonventionen.

Børns Vilkår er grundlæggende imod de tiltag, som lovforslaget beskriver. Børns Vilkår skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at tiltagene på flere punkter strider imod Magtanvendelsesudvalgets anbefalinger, som der blev lagt mange faglige kræfter i at belyse – også fra et børne/unge perspektiv, se <https://www.ft.dk/samling/20141/almdele/reu/bilag/275/1523348.pdf>. Et hovedperspektiv i udvalgets arbejde var at netop at ændre fokus, så man i højere grad fokuserede på børn og unges rettigheder, således at disse ikke blev tilsidesat i praksis. Dette fokus har man helt åbenlyst glemt i nærværende forslag, hvor man ensidigt fokuserer på straf og overvågning.

Børns Vilkår er endvidere bekymret for forslagens rækkevidde, idet så mange af forslagene omfatter alle der er anbragt på en delvist lukket, eller sikret institution- uanset om disse vurderes at være en del af 'den hårde kerne', som lovforslaget sigter mod at ramme. Dette er uhensigtsmæssigt henset til hvor indgribende forslagene er. Der bør udarbejdes forskellige regelsæt.

Særligt ift. enkelte elementer

Husorden

Børns Vilkår er ikke modstander af husordener, der er udmærkede instrumenter til at regulere dagligdagen på institutionerne. For at disse imidlertid skal være nærværende for barnet/den

unge, er det afgørende at de afspejler, hvad der er vigtigt at gribe fat i på den enkelte institution. Vi mener derfor ikke, at de skal være genstand for central regulering. Derudover er det afgørende, at der er sammenhæng mellem en overtrædelse af husordenen og den efterfølgende sanktion, hvorfor man ikke bør kunne fratages lommepenge pga. overtrædelse af husordenen.

Kropsvisitering

Børns Vilkår mener, at forslaget er for vidtgående, og minder i den forbindelse om Magtanvendelsesudvalgets anbefaling vedr. anvendelsen af tekniske og elektroniske løsninger i denne sammenhæng.

Overvågning

Børns Vilkår mener, at både tv-overvågning, og døralarmer er for vidtgående indgreb, der vil øge institutionernes lighed med egentlige fængsler for voksne, hvilket ikke er fremmede for barnets/den unges vej ud af kriminalitet.

Pligt til at anmelde vold og trusler

Børns Vilkår mener, at det er helt unødvendigt med en skal-bestemmelse på området. Det er vores helt klare opfattelse, at personalet på de omfattede institutioner uden problemer selv kan vurdere, hvorvidt der bør ske anmeldelse.

Evaluering/viden

Endelig skal Børns Vilkår igen understrege, at det i vores optik er afgørende for at systemet får den ønskede effekt, at man arbejder videns baseret. Vi har meget viden om området generelt, men nærværende indsats bør evalueres indenfor en kortere årrække, og man bør løbende arbejde med at generere data, således at vi har de bedste forudsætninger for at foretage en sådan evaluering helt tæt på de igangsatte initiativer.

Spørgsmål til høringssvaret kan rettes til Ingrid Hartelius Dall på tlf. 26816512 (ingrid@bornsvilkar.dk)

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Ingrid Hartelius Dall
Juridisk seniorrådgiver

Dato 30. september 2018

HEN

Side 1 af 7

Dansk Socialrådgiverforening

faglig handlekraft

Til

Børne- og socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 K

Hørings svar til lovforslag om ændring af Serviceloven, lov om voksenansvar og lov om socialtilsyn

Dansk Socialrådgiverforening takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget om ændring af Serviceloven, lov om voksenansvar og lov om socialtilsyn. Dette høringssvar skal ses i sammenhæng med Dansk Socialrådgiverforenings høringssvar til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Dansk Socialrådgiverforening finder, som nævnt i ovennævnte høringssvar, at der ikke er grund til afgørende at ændre det system, vi har i dag til at imødegå ungdomskriminalitet. I kraft af en stadigt bedre og mere koordineret indsats i kommunerne og samarbejdet med politiet er ungdomskriminaliteten faldet år efter år, så den er halveret siden 2006. For børn og unge under 15 år er faldet endda på 68 %. Den udvikling giver ingen grund til at ændre systemet så radikalt, som det sker i de foreliggende to lovforslag. Ikke mindst, fordi også dette lovforslag indeholder en række ændringer, som er klare forringelser ift. den måde, der arbejdes nu.

Samarbejdet mellem kommunerne og Ungdomskriminalitetsnævnet er uhyre kompliceret – og fuldt af faldgruber

Dansk Socialrådgiverforening mener, at de to lovforslag tilsammen vil medføre dobbeltadministration og et meget kompliceret samspil mellem kommunerne og Ungdomskriminalitetsnævnene. Det kan føre til bureaukrati, uklarhed og konflikter. Ikke mindst fordi det som bekendt er kommunerne, der betaler, mens nævnet beslutter. Nogle eksempler på det komplicerede samspil skal nævnes her.

Netværkssamrådene efter Servicelovens § 57c omkring børn og unge, der er mistænkt for eller har begået alvorlig kriminalitet, skal ikke længere anvendes over for børn, der er omfattet af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Kommunen er altså ikke forpligtet til det brede, tværgående samarbejde om disse børn og unge, som samrådene skaber i dag. Det er et forsøg på at være tydelig i rollefordelingen, men det svækker helheden i kommunens arbejde med disse børn og unge.

Kommunen får ansvaret for at fuldbyrde de afgørelser, som Ungdomskriminalitetsnævnet træffer om straksreaktion, forbedringsforløb og anbringelser - men uden at

bestemme indholdet. Kommunen kan selv beslutte nogle yderligere indsatser over for barnet efter Serviceloven, hvis den skønner, at det er nødvendigt. Dens forpligtelse til at administrere Servicelovens bestemmelser ud over det, der er fastlagt i nævnets beslutning, gælder stadig. Men når et barn eller en ung er i et forbedringsforløb, så kan kommunen ikke beslutte en anbringelse, der er relevant og berettiget efter Serviceloven, uden at forelægge det for Ungdomskriminalitetsnævnet først. Her er kommunens mulighed for at beslutte inden for Serviceloven altså begrænset.

Kommunen skal, efter at nævnet har besluttet et forbedringsforløb, vælge anbringelsesstedet "i overensstemmelse med forbedringsforløbet" (s. 63). Man lovforslaget giver ingen løsning på, hvad man skal gøre, hvis nævnet og kommunen ikke er enige om valget. Hvis kommunen fx vælger en lidt billigere anbringelse, og nævnet ikke mener, at det er "i overensstemmelse med forbedringsforløbet".

Kommunen skal føre tilsyn med, om der er behov for at revidere et forbedringsforløb – men den kan ikke selv beslutte det. Den skal forelægge sagen for Ungdomskriminalitetsnævnet, der så skal træffe beslutningen. Kommunen, der har forudsætningerne for at vurdere, om et forbedringsforløb går, som det skal, har altså ikke kompetence til at ændre det uden at spørge nævnet - der med sin smalle bemanning, forhastede sagsgang og store afstand til virkeligheden i kommunen næppe vil have baggrund for at vurdere, om det går, som det skal, eller om forløbet skal ændres.

Hvis en *frivillig anbringelse* indgår i en indsats iværksat af Ungdomskriminalitetsnævnet, så kan kommunen flytte barnet eller den unge "fx fra en sikret døgninstitution til en delvist lukket døgninstitution, forudsat at forholdene er i overensstemmelse med formålet for anbringelsen" (s 65) Igen må man håbe, at de to parter er enige om, at "forholdene er i overensstemmelse med formålet". Men hvis der skal ske ændringer i en *tvangsanbringelse*, der er besluttet af nævnet, så er reglerne anderledes. Så har kun nævnet kompetence til at ændre anbringelsen.

Endelig indføres en bestemmelse, som er meget vidtgående, men som alligevel ikke begrundes i lovforslaget. Fremover skal børn og ungeudvalget orientere Ungdomskriminalitetsnævnet om en række sager, hvor udvalgets formand træffer foreløbige afgørelser, når man ikke kan afvente et møde i udvalget. Nævnet skal orienteres om foreløbige beslutninger vedr. tvangsmæssig undersøgelse, tvangsanbringelse, anbringelse på sikrede institutioner til pædagogisk observation, tilsvarende anbringelse på særligt sikrede institutioner, videreførsel af en tvangsanbringelse, tvangsmæssig flytning i en anbringelse samt beslutninger om tvangstilbageholdelse efter Voksenansvarsloven. Ydermere vil det være Ungdomskriminalitetsnævnet, der træffer beslutning i disse sager, "hvis de foreløbige foranstaltninger ønskes opretholdt ud over 1 måned" (s. 69). Der står ikke noget om, at det alene drejer sig om de børn og unge, der hører under lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, det formuleres sådan, at det omfatter *alle* børn. Hvis det ikke er en fejl, så er bestemmelsen meget svær at forstå, og den forekommer indholdsmæssig besynderlig. Det kan blive en hel del orienteringer om almindelige beslutninger inden for børn og ungeudvalgets normale

kompetence – hvorfor skal Ungdomskriminalitetsnævnet orienteres om dem? Og have kompetence ved opretholdelse af dem?

10-11-årige børn på delvis lukkede døgninstitutioner og afdelinger

Dansk Socialrådgiverforening er stærkt imod, at både børn og ungeudvalg og Ungdomskriminalitetsnævn skal kunne dispensere for aldersgrænsen på 12 år til delvis lukkede døgninstitutioner og afdelinger, så man også kan anbringe 10- og 11-årige der. Formålet er angiveligt at "tilbageholde barnet eller den unge i et positivt pædagogisk og behandlingsmæssigt forløb" (s.56). Vi mener, at brugen af disse institutioner tværtimod vil kunne være direkte negativt for børnene. 10-årige hører ikke hjemme på sådanne institutioner, det er børn, der skal nås med omsorg og stærke relationer i en kvalificeret pædagogisk og behandlingsmæssig indsats i *åbent* regi.

§ 50-undersøgelserne udhules

De normale § 50-undersøgelser er en forudsætning for de allerfleste indsatser til udsatte børn og unge efter Serviceloven. Lovforslaget udhuler dem på flere måder.

Beslutninger i Ungdomskriminalitetsnævnet forudsætter ikke en § 50-undersøgelse men blot en meget hurtig ungefaglig undersøgelse: for 10-14 årige har man 3 uger til den og for de 15-17-årige én uge. Det er efter lovforslaget tilstrækkeligt, når nævnet skal beslutte alle de foranstaltninger efter Serviceloven, som kan indgå fx i forbedringsforløb eller en anbringelse. Det er indlysende meget svage undersøgelser, og årsagen er alene, at man skal kunne handle hurtigt og med konsekvens.

Forældrepålæg og børne- og ungepålæg vil efter lovforslaget også kunne besluttes uden forudgående § 50-undersøgelse, uanset at det kan være forpligtende og vidtrækkende pålæg, som bør modsvare familiens faktiske problemer, hvis det skal give mening. Begrundelsen for at fjerne § 50-undersøgelserne er, at man skal kunne handle "hurtigere og mere effektivt" (s. 51). Men det kan aldrig blive effektivt at udstede pålæg til en familie eller et barn, som man ikke kender, fordi man ikke har undersøgt forholdene. Det kan kun gøre pålægget vilkårligt og overfladisk: en automatreaktion for at vise handlekraft og konsekvens. Og man kan sagtens forene en relevant indsats med hurtighed, det er netop det, kommunerne er kommet langt med at udvikle i deres indsats mod ungdomskriminalitet. Når det er nødvendigt kan de handle foreløbigt og afpasset efter forholdene sideløbende med, at de gennemfører de nødvendige undersøgelser. Det forudsætter, at de organisatorisk og fagligt er gearret til det, og et lavt sagstal, så undersøgelserne kan gennemføres hurtigt.

Forudgående undersøgelse eller udredning af familiens og barnets/den unges forhold bør være indlysende, inden man skrider til indsatser og pålæg. Det understreges igen og igen i forskning og debat om børnesagerne. Det bør selvfølgelig også gælde i disse sager! De kan være meget alvorlige, og det er af stor betydning, at man rammer rigtigt i sin problembeskrivelse og i valg af indsats. Dansk Socialrådgiverforening fin-

der det derfor meget beklageligt, at kravet om gode undersøgelser netop udhules så markant i disse sager.

Brugen af forældrepålæg og ungepålæg udvides

Samtidig med, at lovforslaget således fjerner kravet om forudgående § 50-undersøgelser inden forældrepålæg og børne- og ungepålæg, så skal brugen af pålæggene udvides. Og "udvidelsen sker i en klar forventning om, at børn og ungepålæg skal anvendes i langt højere grad end i dag" (s. 52). Pålæggene kan fremover anvendes i alle sager, hvor barnet eller den unge mistænkes for at overtræde straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller våbenloven. Hidtil har de skullet begå "kriminalitet af en vis grovhed" (Serviceloven 57a. 2 og § 57b. 2). Aldersgruppen for ungepålæg udvides, så de nu kan gives ned til 10 år, hvorfor de også fremover hedder børne- og ungepålæg. Kommunen vil således være forpligtet til hurtigt at vurdere, om der er grundlag for at meddele et pålæg i meget bredere omfang end hidtil.

Samtidig udvides handlemulighederne i børne- og ungepålæg. I dag skal de unge medvirke til at genoprette forvoldt skade, men fremover skal de også kunne pålægges at deltage i samfundsnyttigt arbejde. Dermed ændres pålæggene efter DS' vurdering til at være en form for straf i form af samfundstjeneste i stedet for at omfatte en direkte relation til den eller de skadevoldte, hvor barnet/den unge vil kunne genoprette det, de har været udsat for. I genoprettende ret, som det praktiseres flere steder i verden er det netop den direkte kontakt og aftalemæssige forhold mellem den unge og den skadelidte, og den direkte genoprettelse af det, der er forvoldt, som er afgørende. Derfor er det også et krav, at hele 'transaktionen' foregår frivilligt, og der er ofte et element af mediation mellem parterne. Det forsvinder helt i en generel samfundstjeneste, selvom det netop er det relationelle og medierende element, der er afgørende for, at det kan have en god effekt på de unge.

Ændringen i retning af straf understreges af, at kommunen fremover straks skal rette henvendelse til politiet for at få dem til at yde bistand, hvis et barn eller en ung ikke overholder pålægget. Kommunen kan kun undlade at anmode om politiets bistand, "når særlige forhold taler herfor" (s. 55). Der er ingen overvejelser om, hvad der skal ske, hvis en ung alligevel ikke overholder pålægget trods politiets tilstedeværelse – hvad man gør, hvis de unge vil vaske brandbiler, som Eva Schmidt har formuleret det. Her som flere steder i lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet sættes politiet ind som patentløsning, der skal erstatte en pædagogisk indsats, men der er ingen overvejelse om, hvad det medfører for de unge, for deres socialisering og for sagernes udvikling. Eller for forholdet til politiet, når de unge finder ud af, at det faktisk er magtesløst, hvis de unge nægter. Det kan meget let ende i frustration og skadelige konflikter. At der heller ikke er nogen overvejelse om, hvorvidt politiet har tid til at deltage i måske mange situationer, hvor et barn eller en ung skal presses til at gennemføre en sanktion i form af samfundstjeneste, understreger, at brugen af 'patentløsningen' ikke er gennemtænkt.

DS vender sig klart imod, at man fremover skal anvende pålæg til forældre og børn og unge uden en § 50-undersøgelse, imod udvidelsen af brugen af pålæg og ikke mindst imod udvidelsen af handlemuligheden i børne- og ungeoplæggene til også at omfatte en form for generel samfundstjeneste. Vi vender os også imod, at man fremover skal (mis)bruge politiet i stedet for at sætte ind med en gennemtænkt pædagogisk indsats, udført af et kvalificeret pædagogisk og socialfagligt personale.

Stramninger på sikrede og helt og delvis lukkede institutioner

Lovforslaget indeholder en lang række stramninger på de delvis og helt lukkede døgninstitutioner og på de sikrede og særligt sikrede institutioner, som efter DS vurdering vil gøre dem endnu mere lukkede og i højere grad vil få dem til at ligne ungdomsfængsler – et indtryk, ikke mindst børnene og de unge vil få. DS mener, at det er en meget beklagelig udvikling.

Der indføres en ny 'formålsparagraf' for alle opholdssteder og døgninstitutioner i Serviceloven (§ 66b), der konkretiserer, hvad institutionerne skal leve op til ift. børnene og de unge. Det forekommer unødvendigt, institutionerne er jo omfattet af den tydelige og kvalificerede formålsparagraf for den særlige indsats over for børn og unge (§ 46), den bør være nok. Men når man læser bemærkningerne, så kan man se, at formålet med den nye paragraf er at åbne for at stramme forholdene på institutionerne. Det nævnes, at det "kan være nødvendigt at indføre mødepligt til undervisning eller andre aktiviteter" eller "faste huslige pligter" (s. 61). Det må forstås som et signal om generelle adfærdsregler på institutionerne, der blandt andet "skal regulere adfærd, der er kriminalitetsfremmende" (sm.st.). DS er imod, at man indfører landsdækkende regler af den art, der vil styre det pædagogiske arbejde. Og hvis man sigter mod sådanne regler, så skal det stå klart i selve lovteksten, ikke gemmes i bemærkningerne.

Forslaget følges op af et konkret krav om, at der skal være en husorden på helt eller delvis lukkede og sikrede institutioner. Socialministeren fastsætter nærmere regler om indholdet, og det fremgår allerede ret detaljeret af bemærkningerne, hvad den vil indeholde: vækning og sengetid, mødepligt til undervisning o.l., god adfærd, ro på værelserne om aftenen, regler om mobiltelefoner mv. DS er enig i behovet for at have husordner på institutionerne, men vi mener, at de må udarbejdes på den enkelte institution, som kender forholdene og har ansvaret for hverdagen, den skal ikke fastsættes i detaljer af ministeriet. Og så må den ikke fastsættes mere restriktivt end det pædagogiske sigte tilsiger – det skal ikke være en normativ ramme for institutionerne for at markere politiske holdninger og signalgivning.

Knyttet til husordnen indføres flere muligheder for at tilrettevise eller straffe børn og unge, der overtræder den. Tilrettevisning kan omfatte advarsler, forbud mod at deltage i aktiviteter, fratagelse af TV og spillekonsol samt fratagelse af mobiltelefon om natten. Der kan også blive tale om nedsættelse eller fratagelse af lomme penge, hvis der er tale om grovere overtrædelser af husordnen. DS er klart imod, at der således indføres et 'straffe-regulativ' i disse institutioner.

Vi er også skeptiske over for, at der sker en lempelse af reglerne om fastholdelse og fysisk magtanvendelse. Der åbnes for, at personalet på alle døgninstitutioner og opholdssteder kan fastholde og føre et barn eller en ung til sit værelse, hvis vedkommende udøver "vedvarende chikane". Det er en udvidelse ift. nu, hvor barnet skal være til fare for sig selv, de andre børn eller personalet og andre tilstedeværende. Personalet på delvis lukkede eller sikrede institutioner får også lov til at anvende fysisk magt, hvis barnet/den unge groft overtræder husordenen "fx hvis den unge konsekvent ikke står op og tager til undervisning" (s. 76). Eller hvis en ung fx ikke overholder reglerne om sengetider. Det er en meget stor udvidelse af mulighederne for magtanvendelse i stedet for en pædagogisk indsats. Det ville kunne føre til alvorlige konflikter, hvis fx en ung nægter at stå op, og personalet så greb ind med magtanvendelse. I DS kan vi ikke forestille os, at et ansvarligt pædagogisk personale vil ende der, og det er et meget dårligt signal at sende fra lovgiver til dem, der skal motivere og hjælpe børnene og de unge videre i deres udvikling og forståelse for, hvordan man lever sammen uden kriminalitet og konfrontationer.

DS er imod at lempe reglerne om kropsvisitation på sikrede og særligt sikrede døgninstitutioner, så man fremover kan "undersøge kroppens overflader" og "kræve, at barnet eller den unge tager sit tøj af". De er endnu et skridt hen imod, at børnene og de unge kommer til at opfatte institutionerne som fængsler. Det bekymrer os, at der samtidig sker en "optimering" af skemaet til indberetning af kropsvisitering, så man i højere grad kan klare sig med afkrydsning. Vi frygter, at indberetningen bliver forringet, ikke mindst fordi begrundelsen er, "at der i sådanne situationer ikke vil være behov for at udfolde nærmere, hvilke særlige grunde, der lå til grund for den foretagne undersøgelse" (s. 80). DS mener, at kvaliteten i indberetningen af en så indgribende handling skal fastholdes.

Lovforslaget bestemmer, at det bliver obligatorisk at fastsætte regler om begrænsning af elektronisk kommunikation på alle delvist eller helt lukkede og sikrede institutioner. Den må kun foregå på "nærmere afgrænsede områder og i bestemte tidsrum" (s. 78). DS er imod, at der fra centralt hold udstedes eksplicite regler om en generel begrænsning af kommunikation. Det bør være et emne, som den enkelte institution fastlægger i sin husorden.

Der indføres TV-overvågning af fællesarealer på alle helt eller delvis lukkede eller sikrede institutioner. DS er imod det. Dels understreger det institutionernes præg af ungdomsfængsel, dels er det en afgørelse, der må træffes lokalt ud fra de konkrete forhold og kravene til det pædagogiske arbejde på stedet.

Der indføres obligatoriske døralarmer på børnenes og de unges værelser. Igen har vi et centralt diktat for nogle pædagogiske institutioner, men indholdsmæssigt kan DS godt se en pointe i det. Det kan være med til at sikre, at børnene og de unge kan være i fred på værelserne, ikke mindst i nattetimerne. Nogle unge er erfaringsmæssigt bange for, at andre unge trænger ind til dem om natten for at chikanere dem eller begå overgreb.

Generelt indeholder lovforslaget således en detaljeret fastlæggelse af regler for pædagogikken på institutionerne. DS er klart imod det. Der bør være høje krav til det pædagogiske arbejde, men det skal ikke sikres ved, at Folketinget eller ministeriet detaljeret fastsætter mere eller mindre normative og signalprægede regler for arbejdet. Det vil være direkte kontraproduktivt. Samtidig med, at der løbende og tæt skal følges op på det pædagogiske arbejde på institutionerne bl.a. ved kvalificeret tilsyn og sparring fra tilsynsenhederne, sparring og udviklingshjælp fra fx VISO samt en løbende efteruddannelse af personalet, så skal der være rum til, at det pædagogiske arbejde kan udføres indenfor et fagligt frirum. Man skal stille klare krav til menneskesyn, etik, kvaliteten i det pædagogiske arbejde, og man skal følge op på resultaterne af arbejdet, herunder tale med børnene og de unge om, hvordan de oplever det. Det er beskæmmende at se, i hvor høj grad dette lovforslag i stedet griber til detailregulering. Og det er forbløffende, fordi det politiske mantra fra partierne bag lovforslaget ellers er, at man er imod bureaukrati og rigide regler, der kræver omfattende dokumentation og stive systemer. Samtidig værger man generelt til evidens og vidensbaseret som grundlag for det konkrete faglige arbejde. Det er umuligt at genfinde disse målsætninger i lovforslagets detaljerede regulering af hverdagen på institutionerne.

Med venlig hilsen

Majbrit Berlau
Formand
Dansk Socialrådgiverforening

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

DANSKE
REGIONER

Høringssvar over lovudkast vedrørende styrkelsen af indsatsen overfor kriminalitetstruede børn og unge

05-10-2018

EMN-2018-01254

1231928

Linea Ohm Søndergaard

Danske Regioner har fra Justitsministeriet modtaget udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring. Danske Regioner er opmærksom på, at udkastet skal ses i sammenhæng med udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialt tilsyn, som er sendt i høring fra Børne- og Socialministeriet. Lovpakken udgør samlet den lovgivningsmæssige udmøntning af regeringens udspil, "Alle handlinger har konsekvenser".

På den baggrund har Danske Regioner udarbejdet enslydende overordnede høringssvar til de to lovforslag. Nærværende høringssvar er derfor samtidig sendt til Børne- og Socialministeriet. Der henvises i øvrigt til vedlagte bilag med bemærkninger til de enkelte bestemmelser i de to lovudkast. Danske Regioner tager de to udkast i lovpakken til efterretning og anerkender lovpakkens formål om at børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet.

Lovpakken indeholder først og fremmest en skærpelse af mulighederne for overvågning og sanktionerende foranstaltninger over for børnene og de unge. Danske Regioner vil i den forbindelse bemærke, at børn og unge på sikrede institutioner, som det afgørende, har brug for en fagligt stærk og individuelt tilpasset specialpædagogisk indsats og en bred forebyggende indsats. Det skal sikres gennem intensive forløb, der tager højde for den enkeltes situation og motiverer til et liv uden kriminalitet og til uddannelse og egen udvikling. På de sikrede institutioner er der lås på døre og porte, hvilket giver fagpersonalet gode rammer og muligheder for at arbejde med børnene og de unge, skabe relationer og give dem troen på egne muligheder tilbage.

Det er afgørende, at der i det daglige arbejde på de sikrede institutioner, er den stærke og specialiserede sociale faglighed, som er det bærende i indsatsen for at bringe børnene og de unge videre i livet fra en situation med kriminalitet og andre meget komplekse sociale problemstillinger som misbrug mv. Dette vigtige perspektiv, træder efter Danske Regioners opfattelse i baggrunden i de foreliggende lovudkast.

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

De skærpede muligheder for forebyggende overvågning og sanktionerende foranstaltninger over for børn og unge på sikrede institutioner, som indgår i lovpakkens bestemmelser, må betragtes som vidtrækkende. Det er derfor vigtigt, at der, af hensyn til retssikkerheden for såvel beboere som for fagpersonalet, sker en yderligere præcisering af rammer og kriterier for, i hvilke situationer disse foranstaltninger kan tages i anvendelse og særligt med hvilket socialpædagogisk sigte anvendelsen har.

Danske Regioner bemærker desuden, at der bør arbejdes for, herunder i lovgivningsmæssig sammenhæng, at åbne døgninstitutioner for børn og unge og sikrede institutioner så vidt muligt placeres dør om dør. Det vil styrke sammenhæng og progression i de samlede forløb, der skal bringe børnene og de unge videre i livet. Det vil give en unik mulighed i forhold til skole- og aktivitetstilbud og i sidste ende styrke den forebyggende indsats.

Danske Regioner vurderer, at lovforslagene vil have økonomiske konsekvenser i form af merudgifter til bl.a. anlæg og kompetenceudvikling af personale og en udvidelse af nuværende tilbud.

Med venlig hilsen

Stephanie Lose

Ulla Astmar

Bilag. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser i de to lovudkast

25-09-2018

EMN-2018-01254

1228837

Linea Ohm Søndergaard

Særligt vedrørende forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet:

Ungdomskriminalitetsnævnet

Med bestemmelserne i forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet bliver der fremsat forslag, som kan medføre indgreb i den personlige frihed, eksempelvis de muligheder Ungdomskriminalitetsnævnet har for at fastsætte og pålægge foranstaltninger for børn og unge i en årrække. Det bør beskrives mere konkret, hvornår og hvordan indgrebene kan bringes i anvendelse.

Ifølge forslaget kan lovens bestemmelser bringes i anvendelse over for de 10 – 14-årige alene på baggrund af mistanke om nærmere angivet kriminalitet, uden at dette mistankekrav er nærmere beskrevet. Hjemlen for anvendelse af loven er dermed ikke klar, hvilket kan medføre vilkårlighed i forbindelse med administrationen af loven.

Et lignede eksempel er, at der ikke er administrativ klageadgang vedrørende alle de foranstaltninger, som Ungdomskriminalitetsnævnet har mulighed for at pålægge børnene og de unge.

I forhold til sammensætningen af Ungdomskriminalitetsnævnet finder Danske Regioner, at det må være væsentlig, at de indsats, som Ungdomskriminalitetsnævnet pålægger børnene og de unge, indgår i den samlede indsats, der gives til børnene og de unge, således at indsatsen bliver helhedsorienteret. Danske Regioner finder det problematisk, at Ungdomskriminalitetsnævnet er sammensat uden fast børnesagkyndig ekspertise. Ophold på de sikrede døgninstitutioner må anses for den mest indgribende foranstaltning et barn eller en ung kan pålægges. Det bør sikres, at disse foranstaltninger ikke bringes i anvendelse medmindre, der er en begrundet formodning for, at dette vil

hjælpe barnet eller den unge. På den baggrund, bør et medlem af Ungdomskriminalitetsnævnet have særlig indsigt i ophold på de sikrede døgninstitutioner. Der bør udpeges et medlem af driftsherrerne for de sikrede institutioner, dvs. Danske Regioner og Københavns Kommune.

Særligt vedrørende forslag til lov om ændring af lov om voksenansvar:

Det fremsatte forslag til ændring af lov om voksenansvar omhandler i hovedsagen forslag til udvidende beføjelser til at iværksætte foranstaltninger over for børn og unge, der er anbragt på delvist lukkede døgninstitutioner og sikrede døgninstitutioner.

Bemærkninger til udvalgte bestemmelser:

- 1. Pålæg til de sikrede afdelinger om TV-overvågning af børn og unge på fællesarealerne og alarmer på børnene og de unges værelser.*

Danske Regioner gør opmærksom på, at en sådan overvågning ikke giver sikkerhed for, at der ikke kan forefindes euforiserende stoffer på en afdeling eller finde konflikter sted. En sådan sikkerhed vil dels kræve, at der er medarbejdere, der konstant har øje på overvågningsskærmen for at kunne gribe ind, og dels at børnene eller de unge ikke kan finde andre muligheder for brug af euforiserende stoffer, opstart af konflikter med videre.

Det vurderes umiddelbart, at lovændringen kan give udfordringer i forhold til databeskyttelsesloven særligt i forhold til øvrige personer, der måtte have adgang til fællesarealerne, eksempelvis læge, kommunale sagsbehandlere, tilsynsmedarbejdere mv., og i sådanne tilfælde vil driftsherrerne som dataansvarlig skulle opfylde oplysningspligten.

- 2. Mulighed for at sanktionere/straffe børnene og de unge ved at trække i deres lommepenge ved brud på husordenen*

Barnet eller den unge har ret til lommepenge, hvorfor betingelserne for eventuelle fratræk i lommepenge bør være klart beskrevet. Det er ikke med den foreslåede bestemmelse, angivet hvornår fratagelse kan ske. Det er alene beskrevet, at det kan ske, når barnet eller den unge "har begået grovere eller gentagne overtrædelser af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn i husordenen". Der mangler en nærmere beskrivelse af, hvad der er en "grovere overtrædelse", og hvad der er "ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn" i husordenen.

Afgørelse om fratagelse af lommepenge skal ske efter de forvaltningsretlige regler. Der vil i den forbindelse kunne opstå en vis tidsmæssig forskydning mellem den handling, der begrundes fratagelsen, og selve fratagelsen. Der bør derfor angives sagsbehandlingsfrister for den kommunale sagsbehandling i forhold til fratagelsen af lommepenge, så det sikres, at fratagelse sker i nær tilknytning til den handling, der begrundes fratagelsen.

3. Mulighed for at anvende magt ved brud på husorden og i forhold til undervisning og deltagelse i aktiviteter

Børnene og de unge bør først og fremmest motiveres til skolegang og anden ønsket adfærd med andre midler end magt. Anvendelse af magt, vil være en væsentlig indgriben i forhold til barnet og den unge. Det er derfor væsentligt, at udvidede beføjelser for personalet til at udøve fysisk magt, af hensyn til integritet og retssikkerhed for såvel barnet/den unge som for personalet, ledsages af præcise angivelser i loven om, i hvilke situationer sådanne foranstaltninger kan bringes i anvendelse. Samtidigt bør det sikres, at fagpersonalet har de rette pædagogiske kompetencer og er opdaterede i forhold til gældende lov.

4. Mulighed for at begrænse telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation

Adgangen til at begrænse telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation skal kunne finde sted på nærmere afgrænsede områder på institutionen og i bestemte tidsrum. Dette vil kræve, at kommunikationsudstyret opbevares af personalet, når det ikke skal bruges.

5. Kropsundersøgelser uden tøj

Uønskede genstande bør først og fremmest søges opsporet gennem anvendelse af teknologiske hjælpemidler som telefonscannere, elektroniske hashunde mv. Af hensyn til retssikkerhed og integriteten hos de implicerede, bør der i loven, også i dette tilfælde, angives klare rammer for, i hvilke situationer undersøgelser uden tøj kan bringes i anvendelse.

6. Økonomiske bemærkninger

Der vil være regionale merudgifter forbundet med forslagene. Lovforslagene lægger blandt andet op til længere strukturerede ophold i regionalt regi og udvidet anvendelse af sanktioner. Dette stiller nye krav til både den pædagogiske indsats, herunder behov for kompetenceudvikling, og den fysiske indretning af

institutionerne. Der må også forventes øgede udgifter til anskaffelse og drift af TV-overvågnings- og alarmudstyr.

Danske Regioner forudsætter, at de regionale merudgifter til drift og anlæg ved de sikrede institutioner finansieres fuldt ud af kommunerne.

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J.nr. 9099.2018.72

Den 9. oktober 2018

Ved en mail af 4. september 2018 har Børne- og Socialministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til høring til udkast til forslag til lov om ændring af lov om socialservice, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at lovforslaget i det væsentlige relaterer sig til konsekvensændringer på grund af udkastet til Ungekriminalitetsnævn, der har været indgående drøftet på møder i præsidentkredsen. Byretterne kan tilslutte sig Dommerforeningens besvarelse og de væsentlige bekymringer, der er givet udtryk for i relation til Ungekriminalitetsnævnet.

Jeg skal henvise til Dommerforeningens besvarelse, idet nærværende udkast ikke giver anledning til at fremkomme med særskilte bemærkninger.

Der henvises til Deres j.nr. 2018-4653.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Johanne Søndergaard

Fra: dpg@sim.dk på vegne af Lars Emil Reinhold Andersen <Lars.Andersen@ps.rm.dk>
Sendt: 1. oktober 2018 23:26
Til: 'Lforebyggelseskontoret@jm.dk'
Cc: 'P-boern@sm.dk'; 'STHI@sm.dk'
Emne: Høringsbidrag i egen fra Lars Emil Andersen ret til udkast til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Høringsbidrag i egen ret til udkast til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Hermed fremsendes mit høringsbidrag til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Vi er mange som sætter stor pris på jeres interesse for at få inputs udefra i det lovforberedende arbejde og særligt fra det specialfaglige område.

Jeg har med stor interesse læst forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, og ønsker indledningsvist at understrege, at jeg billiger udkastet til lovforslaget. Som fagperson anser jeg lovforslaget som både brugbart og væsentligt i behandlingen af unge, som gentagende gange begår alvorlig kriminalitet.

Forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet skal ses i sammenhæng med Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn. Som en del af nærværende hørings svar er mit høringssvar til sidstnævnte lovforslag medsendt nedenfor.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

Til trods for det store fald i ungdomskriminaliteten er der fortsat en lille del af en ungdomsårgang, som begår gentagende og alvorlig kriminalitet. Initiativerne overfor denne gruppe af børn og unge, gengangerne, har været mange og markante, men har hidtil ikke medført de ønskede resultater.

Jeg vurderer, at indførelsen af et ungdomskriminalitetsnævn og en ungekriminalforsorg er rigtige skridt til at sikre behandlingsforløb, der skaber specialiserede og hurtige afgørelser samt ensartet opfølgning.

Styrkelse af udføreledet

Med udgangspunkt i erfaringer med at drive sikrede døgninstitutioner med delvis lukkede og åbne afdelinger, herunder konkrete erfaringer i det faglige system på Grenen, Koglen og MultifunC, skønnes reformen at kunne blive styrket væsentligt gennem en reform af den del af udføreledet, der varetager behandling ved anbringelser uden for hjemmet. Denne styrkelse af reformen er efter min faglige vurdering nødvendig for at skabe bedre resultater. Konkret anbefales etablering af sikrede døgninstitutioner med højt specialiserede særligt sikrede, sikrede, delvis lukkede, åbne, udslusnings- og efterværnstilbud til disse børn og unge. Sådanne forskellige, men organisatorisk sammenhængende tilbud forventes at kunne fastholde de unge i effektiv behandling og uddannelse med skræddersyede, koordinerede, sammenhængende og fleksible behandlingsforløb over hele indsatsstrappen.

I dag er behandlingsforløb til gengangerne ofte kendetegnet ved fragmenteret og usammenhængende behandling uden tilstrækkelige resultater, og ofte med behandlingssammenbrud til følge. Dette skyldes primært mangelfuldt organisatorisk og specialiseret set-up. Derfor fremlægges hermed nævnte forslag.

Tilpasset skolegang

Efter min faglige vurdering vil reformen kunne blive styrket yderligere, såfremt der fra lovgivers side bliver taget initiativ til, at skolegang til gengangerne ikke knyttes til de nuværende krav om fagrække, timeantal og fritagelsesprocedurer. Argumentet bag dette forslag er, at stort set ingen børn og unge blandt gengangerne kan leve op til eller profitere af de nuværende krav, hvor der anvendes for mange kolde ressourcer på at leve op til krav om fritagelsesprocedurer.

Oprettelse af mobilt censorkorps

Anbringelser på sikrede afdelinger er kortvarige. I gennemsnit cirka to måneder. Det er derfor min faglige vurdering, at der er brug for oprettelse af et mobilt censorkorps, som tilbyder folkeskolens afgangsprøve 4-5 gange om året på sikrede afdelinger. Dette med henblik på at få en større del af de udsatte unge til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve, og samtidig styrke indsatsen og den unges udvikling – både fagligt og psykisk.

Opsamling i forbindelse med lovforslaget

Afslutningsvist ønsker jeg at understrege, at udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet indeholder mange af de opmærksomhedspunkter og forslag, som Region Midtjylland gennem de seneste to år har arbejdet for.

Region Midtjylland har fremsat ønsker om netop et lovforslag, der vil bidrage til mere kvalitet og bedre effekter af behandlingen og undervisningen af børn og unge, som er i risikozonen for at begå, eller allerede begår, alvorlig og gentagende kriminalitet.

Derfor skal ovenstående bemærkninger ses som faglige bidrag, der efter min vurdering kan bidrage positivt til yderligere kvalificering af lovforslaget.

Såfremt der er behov for yderligere bemærkninger, står jeg naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Lars Emil Andersen

Områdechef for Specialområde Kriminalitetstruede og Domte Børn og Unge
Grenen - Koglen - MultifunC Midtjylland

Tel. +45 784 79100

Direkte nr. +45 784 79001

Mobil +45 22 29 61 72

E-mail Lars.andersen@ps.rm.dk

Movi: laranr.movi@rm.dk

Grenen • Hemmedvej 1

DK-8585 Glesborg

midt
regionmidtjylland
www.dok.rm.dk

Følg linket her og se: "Indefra med Anders Agger – Grenen"

JEG HØRER DET, OG JEG GLEMMER DET

JEG SER DET, OG JEG HUSKER DET

JEG GØR DET, OG JEG FORSTÅR DET

Kon Fu Tse

Fra: Lars Emil Reinhold Andersen

Sendt: 1. oktober 2018 23:14

Til: 'STHI@sm.dk'

Cc: 'P-boern@sm.dk'; 'Lforebyggelseskontoret@jm.dk'

Emne: Høringsbidrag fra Lars Emil Andersen til udkast til forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn

Høringsbidrag i egen ret til udkast til forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn

Hermed fremsendes i egen ret høringsbidrag til forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn.

Vi er mange fagpersoner og praktikkere som sætter stor pris på jeres interesse for at få inputs udefra i det lovforberedende arbejde og særligt fra det specialfaglige område.

Jeg har med stor interesse læst forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn, og ønsker indledningsvist at tydeliggøre, at jeg billiger udkastet til lovforslaget.

Som fagperson anser jeg lovforslaget som både brugbart og væsentligt i behandlingen af anbragte børn og unge, som gentagende gange begår alvorlig kriminalitet.

Jeg har dog nogle konkrete opmærksomhedspunkter og forslag i forbindelse med lovforslaget, som vil blive uddybet i det følgende.

Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn skal ses i sammenhæng med forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Som en del af nærværende hørings svar fremsendes mit hørings svar til sidstnævnte lovforslag derfor senere i dag med kopi til STHI@sm.dk og P-boern@sm.dk.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

Til trods for det store fald i ungdomskriminaliteten er der en lille del af en ungdomsårgang, som begår gentagende og alvorlig kriminalitet. Initiativerne overfor denne gruppe af børn og unge, gengangerne, har været mange og markante, men har hidtil ikke medført tilstrækkeligt tilfredsstillende resultater.

Med udgangspunkt i mine og andres erfaringer, som indtil for nylig er gjort og delvis fortsat gøres, i det faglige system på Grenen, Koglen og MultifunC med selektiv brug af døralarmer, videoovervågning og effektive personundersøgende tiltag, hilses de foreslåede ændringer i Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge velkommen.

Selektiv, afstemt og specialiseret brug af disse redskaber og tilgange bidrager, efter mine og andres mangeårige erfaringer med målgruppen af gengangere, til at skabe trygge behandlingsmiljøer, hvor de anbragte børn og unge trives og opnår gode resultater målt i recidiv, uddannelse mv.

Styrkelse af udførelsedet

Med udgangspunkt i erfaringer med at drive sikrede døgninstitutioner med delvis lukkede og åbne afdelinger, herunder konkrete erfaringer i det faglige system på Grenen, Koglen og MultifunC, skønnes reformen at kunne blive styrket væsentligt gennem en reform af den del af udførelsedet, der varetager behandling ved anbringelser uden for hjemmet. Denne styrkelse af reformen er efter min faglige vurdering nødvendig for at skabe bedre resultater. Konkret anbefales etablering af sikrede døgninstitutioner med højt specialiserede særligt sikrede, sikrede, delvis lukkede, åbne, udsøgnings- og efterværnstilbud til disse børn og unge. Sådanne forskellige, men organisatorisk sammenhængende tilbud forventes at kunne fastholde de unge i effektiv behandling og uddannelse med skræddersyede, koordinerede, sammenhængende og fleksible behandlingsforløb over hele indsatsstrappen.

I dag er behandlingsforløb til gengangerne ofte kendetegnet ved fragmenteret og usammenhængende behandling uden tilstrækkelige resultater, og ofte med behandlingssammenbrud til følge. Dette skyldes primært mangelfuldt organisatorisk og specialiseret set-up. Derfor fremlægges hermed nævnte forslag.

Tilpasset skolegang

Efter min faglige vurdering vil reformen kunne blive styrket yderligere, såfremt der fra lovgivers side bliver taget initiativ til, at skolegang til gengangerne ikke knyttes til de nuværende krav om fagrække, timeantal og fritagelsesprocedurer. Argumentet bag dette forslag er, at stort set ingen børn og unge blandt gengangerne kan leve op til eller profitere af de nuværende krav, hvor der anvendes for mange kolde ressourcer på at leve op til krav om fritagelsesprocedurer.

Oprettelse af mobilt censorkorps

Anbringelser på sikrede afdelinger er kortvarige. I gennemsnit cirka to måneder. Det er derfor min faglige vurdering, at der er brug for oprettelse af et mobilt censorkorps, som tilbyder folkeskolens afgangsprøve 4-5 gange om året på sikrede afdelinger. Dette med henblik på at få en større del af de udsatte unge til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve, og samtidig styrke indsatsen og den unges udvikling – både fagligt og psykisk.

Bemærkninger til enkelte bestemmelser i lovforslaget

Lovforslaget giver imidlertid også anledning til at henlede opmærksomheden på følgende punkter i lovforslagets § 2, som efter min faglige vurdering kan forbedres ved iagttagelse af følgende forhold og forslag:

9. Begrænsning af adgang til ekstern kommunikation på sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger

Adgangen til at begrænse telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation til at kunne finde sted på nærmere afgrænsede områder på institutionen og i bestemte tidsrum kræver, at kommunikationsudstyret opbevares af personalet, når det ikke skal bruges. Det forudsætter derfor, at kommunikationsudstyret afleveres og tilbageleveres til personalet. Jeg ønsker at henlede opmærksomheden på, hvad personalets beføjelser er, når alle frivillige tiltag er afprøvet, i forhold til at sørge for, at kommunikationsudstyret kommer i institutionens besiddelse med henblik på midlertidig opbevaring. Jeg vurderer, at det er vigtigt, at unge med afgørelser om kontrol ikke kommer i besiddelse af kommunikationsudstyr.

11. "Tv-overvågning af indendørs fællesarealer på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger, samt sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger" og "Døralarmer til værelserne på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, samt sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger"

Jeg anbefaler fastsættelse af nærmere regler for anvendelse af døralarmer til værelser og tv-overvågning. Hovedparten af de børn og unge, som er anbragt på de delvis lukkede afdelinger på Grenen, Koglen og MultifunC bor dør om dør på samme gang og i de samme huse, som børn og unge, der er anbragt på de åbne pladser på den sikrede døgninstitution Grenen, Koglen og MultifunC.

Lovforslaget medtager ikke hjemmel til at anvende døralarmer til værelser eller Tv-overvåge på åbne afdelinger på sikrede døgninstitutioner. Denne mangel medfører efter Region Midtjyllands vurdering, at forslaget om anvendelse af døralarmer til værelser og Tv-overvågning på delvis lukkede afdelinger på Grenen, Koglen og MultifunC i praksis ikke kan lade sig gøre på 4 ud af de 5 delvis lukkede afdelinger på Grenen, Koglen og MultifunC.

Unge på åbne afdelinger på sikrede døgninstitutioner anbringes med tunge behandlingskrævende problematikker, der omhandler kriminalitet, misbrug eller anden skadelig adfærd. Disse unge adskiller sig fra unge på sikrede døgninstitutioners delvis lukkede afdelinger ved især at være mindre rømningstruede, men de har brug for samme beskyttelse, omsorg, sikkerhed og tryghed, som deres værelsesnaboer, der måtte være anbragt på en delvis lukket plads.

Jeg foreslår derfor, at lovforslaget også medtager tilladelse til anvendelse af døralarmer til værelser og til Tv-overvågning på sikrede døgninstitutioners åbne afdelinger, for så vidt disse er fysisk integreret med delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner. Ifølge Tilbudsportalen drejer det sig om få pladser på 4 døgninstitutioner Nexus, Skodsborg, Bakkegården og Grenen/Koglen/MultifunC.

Opsamling i forbindelse med lovforslaget

Afslutningsvist ønsker jeg at understrege, at udkast til forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn indeholder mange af de opmærksomhedspunkter og forslag, som Region Midtjylland gennem de seneste to år har arbejdet for.

Region Midtjylland har fremsat ønsker om netop et lovforslag, der vil bidrage til mere kvalitet og bedre effekter af behandlingen og undervisningen af børn og unge, som er i risikozonen for at begå, eller allerede begår, alvorlig og gentagende kriminalitet.

Derfor skal ovenstående bemærkninger ses som faglige bidrag, der efter min vurdering kan bidrage positivt til yderligere kvalificering af lovforslaget.

Såfremt der er behov for yderligere bemærkninger, står jeg naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Lars Emil Andersen

Områdechef for Specialområde Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge
Grenen - Koglen - MultifunC Midtjylland

Tel. +45 784 79100

Direkte nr. +45 784 79001

Mobil +45 22 29 61 72

E-mail Lars.andersen@ps.rm.dk

Movi: laranr.movi@rm.dk

Grenen • Hemmedvej 1

DK-8585 Glesborg

midt
regionmidtjylland

www.dok.rm.dk

Følg linket her og se: "Indefra med Anders Agger – Grenen"

JEG HØRER DET, OG JEG GLEMMER DET

JEG SER DET, OG JEG HUSKER DET

JEG GØR DET, OG JEG FORSTÅR DET

Kon Fu Tse

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: STHI@sm.dk
Cc: p-boern@sm.dk og jm@jm.dk

28. september 2018

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2018-11-0098
Dok.nr. 26910
Sagsbehandler
Camilla Andersen

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge, styrkelse af sikkerheden på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner, og konsekvensændringer som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet) – jeres sags nr. 2018 - 4653

Ved e-mail af 4. september 2018 har Børne- og Socialministeriet anmodet om Datatilsynets bemærkninger til ovenstående udkast til lovforslag.

Udkastet giver Datatilsynet anledning til følgende bemærkninger:

1. Tv-overvågning af indendørs fællesarealer

Det følger af udkastets § 2, nr. 11, at der i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge påtænkes indsat en ny bestemmelse i § 16 a med følgende ordlyd:

16 a. På delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger efter § 66, stk. 1, nr. 6, i lov om social service, skal indendørs fællesarealer tv-overvåges.

Stk. 2. Børne- og socialministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler for anvendelse af tv-overvågning.

Endvidere fremgår det følgende af afsnit 2.3.1.3. i de almindelige bemærkninger:

Tv-overvågningen skal ske med henblik på at forebygge kriminalitet og sikre tryghed for de anbragte børn og unge, personalet og andre der har deres gang på institutionerne samt sikring af evt. bevismateriale til brug for politiets efterforskning i tilfælde af begået kriminalitet.

1.1. Indendørs fællesarealer

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse, at der skal foretages tv-overvågning på ”indendørs fællesarealer”.

Det står ikke Datatilsynet klart, hvad der præcist menes med indendørs fællesarealer. Tilsynet opfordrer derfor til, at det gøres klart hvilke arealer der forventes omfattet af kravet om tv-overvågning, særligt henset til, at der er tale om en indgribende foranstaltning, hvorfor der bør være klarhed over, hvilke områder foranstaltningen retter sig mod.

1.2. Behandling af almindelige personoplysninger

Indledningsvist bemærkes det, at databeskyttelsesforordningen¹ og databeskyttelsesloven² finder anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvist foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og på anden ikkeautomatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Det følger af de almindelige bemærkninger, at Børne- og Socialministeriet forventer, at der i forbindelse med tv-overvågningen, vil ske behandling af almindelige, ikke-følsomme, personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 6.

Følgende fremgår af afsnit 2.3.1.3. i de almindelige bemærkninger:

Det vurderes, at den foreslåede bestemmelse udgør en national særregel for behandling af ikke-følsomme personoplysninger, og at der er mulighed for at indføre denne i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen og dennes rammer for særregler om behandling af personoplysninger. Vurderingen af den foreslåede bestemmelse har taget udgangspunkt i de kriterier, som er anbefalet i betænkning nr. 1565 om databeskyttelsesforordningen – og de retlige rammer for dansk lovgivning i forhold til indførelse af nye nationale særregler for behandling af ikke-personfølsomme personoplysninger.

I den forbindelse er det vurderingen, at der er hjemmel til den foreslåede bestemmelse og behandlingen af ikke-personfølsomme oplysninger i medfør heraf i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, idet tv-overvågningen og den hermed forbundne behandling af personoplysninger efter den foreslåede bestemmelse vil ske med henblik på, at sikre tryghed for de anbragte børn og unge samt personalet og andre der har deres gang på institutionerne, samt sikring af eventuelt bevismateriale til brug for politiets efterforskning i tilfælde af begået kriminalitet. Behandlingen af personoplysninger i medfør af den foreslåede bestemmelse er således nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF.

² Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven).

Datatilsynet har noteret sig, at Børne- og Socialministeriet har vurderet, at den foreslåede bestemmelse udgør en national særregel for behandling af almindelige personoplysninger som følge af den foreslåede obligatoriske tv-overvågning, og at der er mulighed for at indføre denne særregel som følge af det nationale råderum i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2.

1.3. Behandling af andre typer af personoplysninger

Det følger af de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.1.3., at det er forventningen, at der i forbindelse med tv-overvågningen alene vil ske behandling af almindelige personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 6.

På baggrund af formålet med og omfanget af tv-overvågningen, ses det ikke at kunne udelukkes, at der i forbindelse med tv-overvågningen vil ske behandling af oplysninger om strafbare forhold. Behandling af oplysninger om strafbare forhold reguleres af databeskyttelseslovens § 8.

Herudover er det Datatilsynets opfattelse, at det ikke kan ikke udelukkes, at der i forbindelse med tv-overvågningen vil ske behandling af følsomme personoplysninger, særlig henset til at der er tale om tv-overvågning i døgn drift og at der er tale om døgninstitutioner, hvor de anbragte børn og unge tilbringer det meste af deres dage. Behandling af følsomme personoplysninger reguleres af databeskyttelsesforordningens artikel 9.

Datatilsynet skal henstille til, at Børne- og Socialministeriet vurderer, hvorvidt tv-overvågningen kan finde sted med hjemmel i henholdsvis databeskyttelseslovens § 8 og databeskyttelsesforordningens artikel 9.

Datatilsynet gør opmærksom på, at såfremt Børne- og Socialministeriet finder, at der ikke er et behandlingsgrundlag til disse andre typer af personoplysninger, vil tv-overvågningen umiddelbart være i strid med databeskyttelsesforordningen, da det ikke ses at kunne udelukkes, at der vil blive behandlet denne slags oplysninger.

1.4. De grundlæggende behandlingsprincipper

I medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 5 er der en række grundlæggende principper som en dataansvarlig altid skal overholde ved enhver behandling af personoplysninger.

Datatilsynet har noteret sig, at Børne- og Socialministeriet i de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.1.3. bemærker, at den foreslåede bestemmelse i § 16 a, kan indføres inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 5.

Da der er tale om obligatorisk tv-overvågning døgnet rundt af samtlige indendørs fællesarealer på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, samt sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger, må det antages at der vil blive behandlet en betydelig mængde personoplysninger, herunder også fortrolige og følsomme personoplysninger. En sådan tv-overvågning må anses for en indgribende foranstalt-

ning, særligt for de børn og unge som er anbragt på disse institutioner og dermed er udsat for denne tv-overvågning, når de bevæger sig rundt på institutionen.

Datatilsynet henstiller på baggrund af det ovenstående til, at Børne- og Socialministeriet nærmere overvejer iagttagelsen af artikel 5, herunder særligt artikel 5, stk. 1, litra c, hvorefter personoplysninger skal være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles.

1.5. De registreredes rettigheder

1.5.1. Datatilsynet gør endvidere opmærksom på, at den dataansvarlige skal iagttage de registreredes rettigheder i medfør af databeskyttelsesforordningen.

Det står ikke Datatilsynet klart, hvem der anses for dataansvarlig for behandlingen af personoplysninger der finder sted som følge af tv-overvågningen. Datatilsynet henstiller derfor til, at Børne- og Socialministeriet klarlægger hvem der er dataansvarlig og dermed, hvem der er ansvarlig for iagttagelsen af de registreredes rettigheder.

1.5.2. Datatilsynet har noteret sig, at Børne- og Socialministeriet i afsnit 2.3.1.3. i de almindelige bemærkninger konstaterer, at institutionerne vil være underlagt skiltningsskravet i tv-overvågningslovens § 3 a, stk. 1, da institutionerne er at anse for arbejdspladser.

Af de særlige bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i § 16 a, fremgår følgende:

Endvidere vil der i medfør af tv-overvågningslovens § 3 b skulle gives oplysning om tv-overvågningen efter databeskyttelsesforordningens regler, dvs. som udgangspunkt til hver enkelt ansat. Meddelelsen skal indeholde de oplysninger, som følger af forordningens artikel 14, stk. 1 og 2. Meddelelse om overvågningen må endvidere antages at skulle gives, inden denne påbegyndes. Såfremt udefrakommende psykologer og andre fagpersoner har gang på institutionerne i forbindelse med udredning af eller behandling af de anbragte børn eller unge, må det antages, at de også skal orienteres.

På baggrund af det ovenstående henledes opmærksomheden på databeskyttelsesforordningens artikel 14. Af denne bestemmelse følger det, at en dataansvarlig har en oplysningspligt over for de registrerede, der behandles personoplysninger om, hvis oplysningerne ikke er indsamlet hos den registrerede selv.

Som det følger af tv-overvågningslovens § 3 b, finder oplysningspligten anvendelse uanset et skiltningsskrav i medfør af § 3 a.

Datatilsynet skal gøre opmærksom på, at oplysningspligten i medfør af forordningens artikel 14 ikke kun skal opfyldes over for de ansatte, udefrakom-

mende psykologer og andre fagpersoner. Oplysningspligten skal som udgangspunkt iagttages i forhold til alle personer, der behandles oplysninger om, hvilket i dette tilfælde omfatter samtlige personer, der befinder sig på de områder, hvor der tv-overvåges. Dette betyder, at også de anbragte børn og unge og eventuelt besøgende skal underrettes i medfør af forordningens artikel 14.

Datatilsynet gør i øvrigt opmærksom på undtagelserne til oplysningspligten i forordningens artikel 14, stk. 5. Heraf følger det bl.a. at oplysningspligten ikke skal iagttages, hvis meddelelse af sådanne oplysninger viser sig umuligt eller vil kræve en uforholdsmæssigt stor indsats. Der gøres desuden opmærksom på databeskyttelseslovens § 22, som indeholder en række undtagelser til de registreredes rettigheder.

Det er den dataansvarlige, der er ansvarlig for at overholde, og herunder vurdere og dokumentere overvejelser om eventuelle undtagelser til de registreredes rettigheder, herunder oplysningspligten.

1.6. Bemyndigelsesbestemmelsen

Det følger af den foreslåede § 16 a, stk. 2, at Børne- og Socialministeriet efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte nærmere regler for anvendelse af tv-overvågning.

Datatilsynet skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på databeskyttelseslovens § 28, hvorefter der skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet ved udarbejdelse af lovforslag, bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsfor skrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Datatilsynet forudsættes dermed hørt i det omfang der udarbejdes bekendtgørelser i medfør af den foreslåede § 16 a, stk. 2.

2. Øvrige bemærkninger

Datatilsynet forudsætter endvidere, at reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven vil blive iagttaget i forbindelse med de behandlinger af personoplysninger der vil ske som følge af udkastet.

Kopi af dette brev sendes til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Camilla Andersen

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Artillerivej 55
2300 København S

Tlf. 45 15 36 50
Fax 45 15 01 39

dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Hørings svar – udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge, styrkelse af sikkerheden på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner og konsekvensændringer som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)

2. oktober 2018

DKR-nummer:
18-135-0195

Sagsbehandler:
AKN/CH/ISE

Ved en mail af 4. september 2018 har Børne- og Socialministeriet anmodet om Det Kriminalpræventive Råds (DKR) eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn.

I den anledning skal DKR udtale, at vores mission er at skabe tryghed ved at oplyse om og forebygge kriminalitet. DKR er derfor meget positivt indstillet overfor lovforslagets formål om at bringe børn og unge ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet.

Lovforslaget omfatter udmøntningen af reformen af indsatsen mod ungdomskriminalitet for så vidt angår:

1. Børn og unge i risikozonen og deres forældre skal opleve en tidlig konsekvens af kriminel adfærd
2. Ensrettet adfærd for anbragte kriminalitetstruede børn.

Pålæg til børn og unge i risikozonen og deres forældre

Regeringen ønsker med reformen at øge anvendelsen af pålæg til børn og unge og til forældre, når unge mellem 15 og 17 år begår mindre alvorlig kriminalitet og børn mellem 12 og 14 år udviser samme adfærd. Samtidig udvides adgangen til at bruge pålæg til også at omfatte 10-11-årige.

DKR anerkender behovet for at markere, når grænsen er nået og dermed også, at der i nogle tilfælde er behov for brug af sanktioner. Et pålæg, der af forældre og barn opleves som en illegitim straf, og som iværksættes af de kommunale aktører, kan imidlertid skade og i værste tilfælde nedbryde en tillidsfuld samarbejdsrelation mellem familie og kommune. De tiltag, der iværksættes, bør derfor altid balancere behovet for sanktion og kontrol, der skaber modstand, og støtte og inddragelse, som virker opbyggende og skaber ejerskab.

DKR stiller sig uforstående overfor behovet for at udvide adgangen til at anvende dette redskab.

Side 2

Under hensyn til intentionen om at bringe børn og unge ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet skal DKR pege på, at der prioriteres ressourcer til støtte, motivation og inddragelse af den unge og forældrene i udarbejdelsen af en plan for efterlevelse af det aftalte pålæg og eventuelle sanktioner. Samtidig skal DKR anbefale, at de økonomiske sanktioner, der kan iværksættes ved ikke overholdelse, fjernes.

For så vidt angår konsekvens og genoprettende tiltag henvises til DKRs vedlagte høringssvar til Justitsministeriet for så vidt angår organisering og proces.

Endelig anbefaler DKR, at det med reformen fastlægges, hvilke pålæg politiet skal håndhæve, samt hvilke pålæg andre aktører skal håndhæve.

Ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede børn og unge
Lovforslaget har under denne overskrift 3 dele:

1. Klare krav til virksom ordning
2. Husordener og konsekvenser ved overtrædelsen på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner
3. Tydeliggørelse af adgange til at anvende fysisk magt på opholdssteder og døgninstitutioner og på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner.

DKR har noteret sig, at forslaget vil præcisere Serviceloven for så vidt angår formålet med indsatsen på opholdssteder og døgninstitutioner, og det er at varetage omsorgen og sikre trivsel og udvikling, herunder understøtte uddannelse, beskæftigelse og forebygge kriminalitet for de anbragte børn.

Det Kriminalpræventive Råd bakker op om forslagets intentioner om at tydeliggøre og ensrette indsatsen og rammerne og dermed skabe forudsigelighed i vilkårene for anbringelserne og et bedre grundlag for personalet at arbejde på. Det vil samtidig også skabe et fælles grundlag for det løbende tilsyn med institutionerne.

For så vidt angår magtanvendelse indeholder forslaget dels et forslag om at præcisere, at man efter den gældende lovgivning kan anvende magt på baggrund af vedvarende chikane, og at grovere overtrædelser af husordener fremover kan være grundlaget for magtanvendelse.

Nærværende lovforslag skærper magtanvendelsesreglerne blot kort tid efter revisionen af de gældende regler fra 2017.

DKR finder, at anvendelse af magt overfor anbragte børn skal være en absolut undtagelse og kun anvendes, hvor barnet er til fare for sig selv eller andre.

En udvidelse af adgangen til at anvende magt skal have særdeles stærke grunde, og helst dokumentation for, at det er strengt nødvendigt. Det kan DKR ikke se foreligger. Det er uklart, hvordan denne udvidelse skulle

kunne bidrage til at bringe børn og unge ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet.

Side 3

Hvis vi skal hjælpe de unge videre og forebygge recidiv, skal der sættes ind med mere opbyggende tiltag, evt. mere uddannelse af personale og udvikling af den eksisterende viden om pædagogiske metoder.

Der bør endvidere skabes øget opmærksomhed på kvaliteten af de unges udslusning fra institutionerne, således at der følges op på, om den unge får hjælp til at opbygge nye velfungerende netværk, en tilværelse i uddannelse og beskæftigelse og et liv uden kriminalitet.

Styrkelse af sikkerheden på delvist lukkede og sikrede døgninstitutioner
Lovforslaget har under denne overskrift fire dele:

1. TV-overvågning af indendørs fællesarealer og døralarmer til værelserne
2. Adgang til kropsvisitation og gennemsøgning af tøj på sikrede døgninstitutioner
3. Begrænsninger af adgang til ekstern kommunikation på sikrede døgninstitutioner
4. Pligt til at anmelde trusler og vold

Det er naturligvis afgørende for det enkelte barn, for de andre anbragte børn og for personalet, at sikkerheden i de delvist lukkede og sikrede døgninstitutioner er i orden.

Indgreb i retten til privatliv og personlig frihed samt adgang til kommunikation for anbragte børn skal dog være strengt nødvendige af sikkerhedsmæssige grunde.

Forslagene om tv-overvågning af indendørs fællesarealer, døralarmer på værelserne og kropsvisitation er egnede til at øge stressniveauet på institutionerne og dermed konflikterne mellem de anbragte unge og det pædagogiske personale, særligt fordi de samlet set signalerer fængselslignende forhold og en tilgang til de unge, som er præget af mistillid og kontrol fremfor respekt og omsorg. Øget kontrol og magtanvendelse kan hermed gøre det sværere at skabe trygge behandlingsmiljøer og kan i sig selv forværre den unges trivsel, kompetencer og livschancer. Øget adgang til indgreb i barnets eller den unges ret til privatliv og personlig frihed m.v. kan endvidere risikere at fjerne fokus på metoder til forebyggelse af disse indgreb.

Kropsvisitation er et ydmygende og grænseoverskridende tiltag. Udvidelsen betyder, at personalet kan kræve, at barnet eller den unge tager tøjet af, og at personalet kan føle barnet på kroppens overflader samt gennemsøge tøjet. Der vil i nogle tilfælde være tale om børn og unge, som har været udsat for vold og seksuelle overgreb. DKR skal, som Børnerådet, udtale sig imod dette forslag. Forslaget er ikke proportionelt i forhold til, hvad der ønskes opnået. Pædagogiske metoder kan og bør anvendes i stedet.

Endelig er DKR bekymret for en generel begrænsning af de anbragte unges adgang til ekstern kommunikation, da kontakten til familie og venner og privatliv kan være afgørende for den unges mulighed for at

komme igennem en svær periode, og for, at behandlingseffekter kan overføres til hjemmemiljøet. DKR anbefaler derfor i stedet en styrket inddragelse af den unges familie og aktører fra nærmiljøet under opholdet på de sikrede institutioner.

Side 4

Anbringelse af børn under 12 år på delvis lukkede afdelinger

Afslutningsvis tager DKR afstand fra forslaget om Børn- og Ungeudvalgets mulighed for at dispensere fra aldersgrænsen på 12 år i forbindelse med anbringelse på delvis lukkede institutioner og afdelinger på institutioner, da en mulig tilbageholdelse er et så omfattende indgreb i barnets integritet, at det ikke kan formodes at være proportionelt med barnets alder og modenhed. Det må endvidere formodes, at de børn og unge, som i øvrigt er anbragt på de delvist lukkede afdelinger og institutioner, har så alvorlige sociale og adfærdsmæssige problemer, at dette kan påvirke mindreårige børn i en negativ retning.

Afsluttende bemærkning

Det Kriminalpræventive Råd er meget positivt indstillet overfor formålet med lovforslaget om at bringe børn og unge ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet. Lovforslaget indeholder gode forslag om at tydeliggøre og ensrette indsatsen og rammerne på institutionerne og kan dermed skabe større forudsigelighed for de anbragte unge, et tydeligere grundlag for personalets arbejde, samt et ensartet grundlag for det løbende tilsyn.

Rådet finder ikke tilstrækkelig grund til at udvide adgangen til magtanvendelse. Rådet anerkender, at sikkerheden i de delvist lukkede og sikrede døgninstitutioner skal være i orden. De foreslåede tiltag er imidlertid egnede til at øge stressniveauet på institutionerne og dermed konflikterne mellem de anbragte unge og det pædagogiske personale, særligt fordi de samlet set signalerer fængselslignende forhold. DKR er imod forslaget om kropsvisitation. Indgrebet er ude af proportion, ligesom DKR tager afstand fra dispensationsadgangen i forhold til at tvangsanbringe børn på 10 og 11 år på delvis lukkede institutioner og afdelinger. Disse forslag synes ikke at understøtte formålet med lovforslaget.

Hvis vi skal hjælpe de unge videre og forebygge recidiv, skal der sættes ind med opbyggende tiltag, evt. mere uddannelse af personale og udvikling af den eksisterende viden om pædagogiske metoder.

Som bilag A vedhæftes DKR's hørings svar til Justitsministerets lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Der henvises til Børne og Socialministeriets sagsnr.: 2018 – 4653, doknr.: 607601. Sendt til: sthi@sm.dk

Med venlig hilsen

Henrik Dam
Formand

Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef

Bilag A

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Artillerivej 55
2300 København S

Tlf. 45 15 36 50
Fax 45 15 01 39

dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotholmsgade 12
1216 København K

Forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Ved en mail af 3. september 2018 har Justitsministeriet anmodet Det Kriminalpræventive Råd om en udtalelse vedrørende forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

I den anledning skal DKR udtale, at vores mission er at skabe tryghed ved at oplyse om og forebygge kriminalitet.

DKR er derfor meget positivt indstillet overfor lovforslagets formål om at forebygge ungdomskriminalitet. Selvom ungdomskriminaliteten er faldet over en årrække, er bestræbelser på at gøre det endnu bedre velkomne.

Der er tale om en omfattende omlægning af samfundets behandling af 10 til 17-årige, når de udviser en adfærd, der for voksne og unge over 15 år er kriminaliseret.

En sådan adfærd hos børn vil normalt udspringe af mistrivsel, uheldig påvirkning fra barnets relationer, lokale asociale normer, muligheder for at udvise asocial adfærd eller eventuelt særlige fysiske eller mentale forhold.

Hvis barnets forældre ikke kan ændre barnets vilkår, træder samfundet til. Samfundets håndtering af situationen er reguleret i sociallovgivningen, hvor barnets tarv er i fokus.

DKR ser meget positivt på, at sociallovgivningen er fundamentet i reformen, og at den kriminelle lavalder er bevaret i den nye ordning.

Det Kriminalpræventive Råd har derudover to hovedsynspunkter vedrørende lovforslaget.

For det første er Rådet bekymret for, om nogle af de ændringer, der nu foreslås, kan virke mod hensigten om at trække flere børn ud af en livsbane, hvor kriminalitet kan blive et element. Der er i lovforslaget et meget stort fokus på barnets handlinger, og det udfordrer det klare udgangspunkt i sociallovgivningen om, at barnets tarv er det styrende princip – at der skal tages udgangspunkt i en afdækning af barnets

2. oktober 2018

DKR-nummer:
18-131-0190

Sagsbehandler:
AKN/NLHH/CH/HNC/ISE

udfordringer og ressourcer og sættes ind med indsatser, der for alvor kan løse op for udfordringerne.

Side 6

For det andet indeholder lovforslaget ikke udtrykkelige bestemmelser, der afspejler ambitioner og ressourcer til løbende at udvikle ny viden om virksomme forebyggelsesindsatser og kvalitet i den pædagogiske indsats i dansk kontekst, som efter Rådets opfattelse er en forudsætning, hvis man for alvor vil løfte den nuværende indsats.

Straksreaktion - genoprettende retfærdighed

Det nye ungdomskriminalitetsnævn skal kunne pålægge en straksreaktion, som skal bidrage til at genoprette forrettet skade eller pålægge andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder samfundsnyttigt arbejde. Der henvises i forslaget til Betænkning 1508/2009 om indsatsen mod ungdomskriminalitet og principper om "restorative justice".

I Betænkningen fremhæves, at der er større tilfredshed med processen iblandt de forurettede, og at de i højere grad får udbedret skete skader. Dertil mindsker reaktioner baseret på genoprettende principper risikoen for, at gerningsmanden fortsætter med kriminalitet.

Rådet havde gerne set genoprettende ret, som alternativ til straf for børn og unge under 18 år.

Nyere dokumenteret viden og praksis underbygger en positiv og kriminalpræventiv effekt af genoprettende tilgange, jf. fx Genoprettende retfærdighed over for kriminalitetstruede unge, KORA, 2015.

For at genskabe de positive resultater, er det vigtigt, at man følger de beskrivelser og anbefalinger, der er til "restorative justice" i betænkningen og i nyere forskning.

Gavnige genoprettende tilgange placerer konflikten hos de konkrete, involverede parter selv, som så vidt muligt selv bidrager til løsningen. Via samtykke, dialog og en upartisk eller neutral mægler skal parterne ifølge principperne involveres i en faciliteret proces, hvor de kan kortlægge skaderne og deres baggrund i fællesskab. Det er samtidig et klart ideal, at alle, der er berørt på en eller anden måde – familie, venner, naboer, lærere m.m. – også involveres. Styrken ved involvering af netværket påpeges i, at dokumentationen i højere grad peger på positive effekter i forhold til recidiv for "konferencemodeller" eller "stormøder" frem for møder mellem kun gerningsmand og forurettet.

I lovforslaget er fokus på at "gøre skaden god igen". Her er det meget væsentligt, at der tale om at skulle gøre skaden god igen direkte i forhold til den forurettede, også selv om flere parter og niveauer kan indgå.

At pålægge samfundsnyttigt arbejde kan forveksles med straf, hvis det ikke har et meget klart og konkret pædagogisk sigte.

Endelig fremgår det, at en straksreaktion i sig selv kan bestå direkte i konfliktmægling mellem barn/ung og forurettet under tilstedeværelse af en neutral mægler. Det berøres, at dette vil skulle indebære samtykke og "tilståelse" fra barnet/den unge. Samtidig står, at reaktionen vil skulle

udføres "hurtigst muligt" efter nævnets afgørelse og vil skulle have en "kortere varighed".

Side 7

DKR skal på denne baggrund anbefale, at disse processer henvises til et særskilt organ i den enkelte kommune og ser frem til den nærmere udmøntning af dette punkt.

DKR er bekymret for § 12 stk. 2, idet det anføres, at barnet skal have udtalte adfærdsproblemer eller udvise negativ adfærd af en så grell karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare. Det er selvsagt nødvendigt, at børn, hvis udvikling er i fare, får den fornødne omsorg, støtte, struktur og behandling. Andre reaktioner kan risikere at forstærke barnets udfordringer, fx et negativt selvbillede.

Forbedringsforløb - forebyggende foranstaltninger

Sociallovgivningens værktøjskasse er udgangspunktet for lovforslagets bestemmelser om iværksættelse af forebyggende indsatser. Det hilser Det Kriminalpræventive Råd velkommen.

Der findes betydelig mere forskningsbaseret viden om effekten af forebyggende tiltag end om effekten af straf.

I det Kriminalpræventive Råd tager vi udgangspunkt i viden om social- og udviklingsorienteret forebyggelse, hvor man kategoriserer indsatser, der retter sig mod at reducere risikofaktorer og styrke beskyttende faktorer hos individet, i familien eller i skolen blandt børn og unge op til 18 år. Indsatserne retter sig fx mod at træne barnets/den unges sociale, adfærdsmæssige og kognitive færdigheder, eller forældretræning eller årsager til mobning i skolen osv. Dog har stadig flere indsatser fokus på at adressere flere forskellige forhold (individ, familie og skolen) på en gang.

Det samlede billede fra forskningen viser, at den sociale- og udviklingsorienterede forebyggelse har en positiv kriminalpræventiv effekt, uanset om den er rettet mod individet, familien eller skolen. Data indikerer, at familiebaserede indsatser muligvis har den størst effekt. Flere af indsatserne viser også en række positive effekter på andre områder end de kriminalpræventive mål, fx i forhold til skole og uddannelse.

Det er ikke mindst den helt tidlige indsats, der giver påviselig effekt på senere kriminalitet. Det er derfor afgørende at have store ambitioner i de tidlige indsatser. Det er imidlertid fint at behandle de helt tidlige indsatser i reformer og programmer, der ikke har kriminalitet som sit afsæt, men et mere generelt afsæt om udvikling af gode liv for næste generation. Det er den langsigtede effekt på kriminalitet, som Det Kriminalpræventive Råd henleder opmærksomheden på her.

Når formålet med reformen er at styrke indsatsen mod ungdomskriminalitet for at reducere antallet af børn og unge, der begår kriminalitet, er det efter Det Kriminalpræventive Råds opfattelse ikke tilstrækkeligt at have den eksisterende værktøjskasse til rådighed. Vi skal

gøre også de "senere" tidlige indsatser, som lovforslaget beskæftiger sig med, mere effektfulde end i dag.

Side 8

Det Kriminalpræventive Råd skal derfor anbefale, at der ved siden af de ændringer, som lovforslaget indeholder, afsættes betydelige ressourcer til systematisk efteruddannelse af det pædagogiske og socialpædagogiske felt m.v. i det, vi allerede ved om virksomme metoder og processer. Derudover bør der investeres i at tilvejebringe ny viden om eksisterende virksomme indsatser og i udvikling af nye indsatser, der udspringer af erfaringer, praksis og institutioner i Danmark. Videnskulturen på området bør understøttes.

Ungdomskriminalitetsnævnet

Organiseringen af den myndighed, der skal beslutte, at der skal iværksættes en eller flere foranstaltninger, og de processer, der fører frem til beslutningerne, skal efter Det Kriminalpræventive Råds opfattelse sikre, at der iværksættes foranstaltninger, når barnets eller den unges situation gør, det er nødvendigt, og at det er den eller de mest effektive foranstaltninger i forhold til at løse op for den pågældendes udfordringer efter bedst tilgængelig viden.

Efter forslagens bemærkninger udarbejder kommunen en ungefaglig redegørelse om barnets personlige forhold og en indstilling om, hvilke foranstaltninger, der bør sættes i værk.

Nævnet er sammensat af en dommer, en ansat i politiet, der ikke behøver at være politiuddannet, med indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde, og en kommunalt ansat med indsigt i sager om social støtte til udsatte unge.

Det er dommerens opgave at sikre, at sagen er tilstrækkelig oplyst til at foretage en helhedsvurdering af barnets situation, og at de retsgarantier, der tilbydes barnet og forældrene, overholdes. Dommere, der behandler sager vedrørende 10 - 11-årige, skal have gennemgået en særlig efteruddannelse målrettet håndtering af sager vedrørende børn.

Formålet med nævnsmødet er en dialog mellem barnet, forældrene, evt. ressourcepersoner og nævnet. På mødet deltager en repræsentant fra den kommune, der har udarbejdet redegørelsen og indstillingen, og hvis barnet er mellem 10 og 14 år deltager tillige en børnesagkyndig. Formålet med dialogen er at nå frem til en straksreaktion og et forbedringsforløb.

Det Kriminalpræventive Råd har anbefalet, at børn og unge under 18 år, der udviser en adfærd, der er kriminaliseret for voksne, samles med deres private og professionelle netværk, hvor de på baggrund af principperne (og processerne, herunder mødeledelse af en neutral mægler) i genoprettende ret konfronteres med offeret m.v. i det, der fagligt kaldes konference. Der er dokumenteret positive effekter på internationalt plan. Konferencen skal identificere, hvordan barnet kan genoprette den forvoldte skade, og siden skal konferencen identificere indsatser, der kan skabe den nødvendige positive forandring i barnets liv. Det er stadig Det Kriminalpræventive Råds indstilling. Det Kriminalpræventive Råd finder det under alle omstændigheder betænkeligt at lade børn helt ned til 10 år omfatte af reformen.

Man har imidlertid valgt at fastholde den kriminelle lavalder på 15 år (ikke øge den til 18 år), udvide målgruppen med børn ned til 10 år, og lægge processerne i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Side 9

På den baggrund bemærker Rådet, at selve navnet Ungdomskriminalitetsnævnet efter Rådets opfattelse sender et forkert signal ved at lade barnets handlinger, som vi efter processen vil undgå, dominere. Der bør være fokus på den positive forandring, som samfundet vil skabe - for at søge at undgå stempelingseffekt. Det Kriminalpræventive Råd foreslår at kalde nævnet Børnenævnet.

Det er også helt afgørende, at alle aktører i nævnsarbejdet holder et klart fokus på barnets udfordringer, og hvad der kan løse op for dem. Barnets handlinger, og karakteren og indholdet af dem, nævnes flere gange i bemærkningerne og skaber derfor usikkerhed om formålet med Nævnets behandling af sagen og afgørelsen.

DKR skal anbefale, at det socialfaglige element i modellen styrkes ved, at alle nævnsmedlemmer bliver efteruddannet i håndtering af sager, der omfatter dialog med udsatte og sårbare børn og unge, og at der også tilknyttes en børnesagkyndig til behandlingen af sager for de 15-17 årige, der ofte vil være umodne og måske skadede på den ene eller den anden måde.

Ungekriminalforsorgen

Ungekriminalforsorgens rolle og opgaver er beskrevet i lovforslaget og omtalt i bemærkningerne.

Ungekriminalforsorgen skal sammen med kommunen sørge for, at barnet eller den unge gennemfører den straksreaktion og det forbedringsforløb, som er bestemt af Ungdomskriminalitetsnævnet.

De nærmere regler for Ungekriminalforsorgens tilsyn med børn og unge, hvis sag har været behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, fastsættes ved bekendtgørelse.

Det Kriminalpræventive Råd har, i forbindelse med vores tidligere anbefaling om at tage udgangspunkt i Restorative Justice i arbejdet med at forbedre indsatsen mod ungdomskriminalitet, peget på behovet for opfølgningsteams. Her var tænkt på personer fra den unges private og professionelle netværk. Ideen var, at en koordinator skulle indkalde den unge og opfølgningsteamet en gang om måneden med henblik på at tage initiativer, hvis det blev konstateret, at der var afvigelser i planen. Sådan arbejder man med opfølgning i Norge.

DKR håber, at de nærmere regler for Ungekriminalforsorgens tilsyn vil fremhæve inddragelse af barnets netværk og rum for justeringer i forløbet, når betingelserne for foranstaltningen eller virkeligheden gør det nødvendigt, således at den tilsynsførende og opfølgningen bliver en støtte for barnet i bestræbelserne på at skabe forandring.

Det Kriminalpræventive Råd er bekymret for virkningerne af at knytte børn ned til 10 år til "fængselsvæsenet", som kriminalforsorgen jo er. Her er en risiko for at påvirke barnets selvopfattelse i en periode, hvor barnet er i gang med at udvikle sin identitet, og også omgivelsernes opfattelse af

barnet kan påvirkes. Der er en ikke uvæsentlig risiko for, at det kan medvirke til at fastholde barnet i kriminalitet.

Side 10

Et sådant tilsyn kan komme i vejen for barnets tarv og indsatsen for at løse op for barnets udfordringer. Og her er der efter DKRs vurdering på dette punkt sket et u hensigtsmæssigt skred i balancen mellem fokus på de handlinger, der førte til en indsats, og fokus på barnets udfordringer og ressourcer til skade for det socialfaglige udgangspunkt for reformen.

Evaluering

Endelig anbefaler DKR, at der afsættes midler til løbende at evaluere reformens implementering, proces og effekt.

Afsluttende bemærkning

Samlet set er det Det Kriminalpræventive Råds opfattelse, at lovforslaget har det rigtige udgangspunkt.

Imidlertid udfordres udgangspunktet af et fokus i bemærkningerne på de uønskede handlinger, som skaber tvivl om, hvorvidt formålet med reformen er at pålægge skyld, som barnet må stå til ansvar for overfor samfundet.

Konkluderende vurderer Rådet, at værdien af den nye model i forhold til at reducere antallet af de mest kriminelle unge stadig afhænger meget af, hvordan reformen bliver udmøntet. Et reaktivt fokus i udmøntningen kan gøre, at reformen kommer til at virke mod hensigten om at reducere antallet af de mest kriminelle unge.

Der henvises til Justitsministeriet, Forebyggelseskontoret, Sagsnr.:2017-186-0017, dok.:8442522

Høring sendt til: iforebyggelseskontoret@jm.dk.

Som bilag eftersendes 2. oktober høringssvar til Børne- og Socialministeriets høring over udsat til forslag til ændring af lov om social service mv. ift. styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen mv.

Med venlig hilsen

Henrik Dam
Formand

Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef

Johanne Søndergaard

Fra: Stine Hildebrandt
Sendt: 19. oktober 2018 14:41
Til: Johanne Søndergaard
Emne: VS: hørings svar over udkast til lov om ændring af social service mv. (2018-4653)

Fra: Mikael Sjöberg <MikaelSjoeberg@OestreLandsret.dk>
Sendt: 19. oktober 2018 14:13
Til: Stine Hildebrandt <STHI@sm.dk>
Cc: Børn, postkasse <p-boern@sm.dk>
Emne: hørings svar over udkast til lov om ændring af social service mv. (2018-4653)

Til Børne- og Socialministeriet.

Ved brev af 4. september 2018 har Børne- og Socialministeriet anmodet om Dommerforeningens bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge, styrkelse af sikkerheden på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner, og konsekvensændringer som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet) - sagsnr. 2018-4653.

Lovudkastet har været drøftet på et bestyrelsesmøde i Dommerforeningen.

Dette lovforslag har som fokus, at børn og unge i risikozonen og deres forældre skal opleve en tidlig konsekvens af kriminel adfærd, og at der skal være en ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge.

Dommerforeningen skal – som også anført i forbindelse med hørings svaret på forslaget til bekæmpelse af ungdomskriminalitet - påpege, at sådanne omfattende reform-lovforslag burde undergives en grundig behandling i et lovforberedende udvalg.

Dommerforeningen finder det betænkeligt, at der efter forslaget træffes beslutning om forældre- eller børn- og ungepålæg på et mindre oplyst grundlag, end tilfældet er i dag. Bortset fra det retssikkerhedsmæssigt betænkelige aspekt heri er det et udtryk for en nedprioritering af børnefagligheden, der står i kontrast til Barnets Reform fra 2011 og opprioriteringen af børnefagligheden i Familieretten.

Forslaget vil utvivlsomt føre til øget anvendelse af ressourcer ved domstolene, som vil føre til længere sagsbehandlingstid i andre sager.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg

landsdommer Formand for Den Danske Dommerforening
Direkte: + 45 99 68 65 01

**DEN DANSKE
DOMMERFORENING**